25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6866 — 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1908 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 21 ՐԷՃԷՊ 1326 — 18 Aout 1908 — 25me année — N. 6866

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80 Ղ.
» » վեցամսեայ	45 »
Դուրսեցիներու համար տարեկան	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան	35 Ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

10 PARAS

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԿԻՒՐՂԻՆԵԱՆ

(ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒՀԻՆ)

Բ.

Կուրղինեանի երեւակայութիւնը վառ է, ապատրաթիւն կրող,— յատկութիւններ, որ անպայման հարկաւոր են մի բանաստեղծի, բայց մտքով և ճաշակով անհամ և աչխարհաճայեցողութեամբ սնմանափակ,— գծեր, որ փոքրացնում, մանչանն են դարձնում մի երգչի։ Զը նայած այս բոլորին, Կուրղինեանը իր նոր թեմաներով կարողանում է որոշ ազդեցութիւն թողնել ընթերցողի վրա, բայց այդ էլ չնորհիւ այն հանգամանքի, որ ամենը սրամագիր ենք այդ երգերը լսելու։ Ինչպէս խառարում ապրողի համար լուսոյ չոգերն անդամ կենդանութիւն են պատճառում, յուսոյ նշոյլներ ծնեցնում, այնպէս էլ սարկաթեան մասնաւածը, բիրտ ուժի գերի դարձածը ազատութեան հովերով բռնուած այդ բոլանդակութեամբ ամէն մի չնչաւ ազատութեան օրհնեցութիւն է հնչում...

Կուրղինեանի բանաստեղծութիւնների մէջ գերակչողը քաղաքական հասարակական խնդիրներն են և ոչ զգայնութիւն զանազան երևեցիները։ սոնակիմնոն լեզուն բացուել է այն ժամանակ, երբ գարնան հովերը են փչել, երբ վարդն է բացվել և անա տեսնում ենք նրան «ազատութիւնը» հովվելիս ամէն ձեւերով, ինչպիսին արվում է այժմ կեանքի ամէն մի քայլափոխում։ Նա յուսեսեւ չէ, յոյս ունի որ վերջ է վերջոյ, այն էլ չատ մօտիկ ապագայում, ազատութիւնը յաղթութեամբ պիտի պսակվի։ այդ պատճառով էլ արհամարհանքով անդէպ է կարդում անարդ չղթաներին, որոնք փչրուելու, լուծվելու վանդին են ենթարկված.

«Ախ սեւ օղբաներ, անարգ հանգոյցներ,
Դուք բիրտ կարգերի եւ այժ եւ տագանգ—
Իմ կրակ սրտիս իղձրն անձնուեր
Մոլի բռնութեան դրել եք պատանգ։

Ախ սեւ օղբաներ, ժանգոտ օղակներ,
Դեռ զնգզնգացեք հիմնը յաղթական՝
Այն լոյս օրերի հիմքն անվեհեր
Եւ ձեր գաւեթի ոլորերը մահուան...»

Բանաստեղծը ողեւորված է այս նոր ծագող արեւով, նրա կենտրոնում չպտով և հրամիրում է նրան դիմաւորելու, սառամբացնելով ու խառնելով «անձնատացների» շարքերը, որոնց մէջ առաջին տեղը տալիս է բանտարներին, ձիշտ այնպէս, ինչպէս եղաւ և կայ իրականութեան մէջ.

«Այդ մենք ենք գալիս—
Մաշուած բանկոնցներ, խլոյս ու մոռս,
Տարուած գսակ, աղտոտ մազերով,
Մեծ մասամբ դեղնած, գծուծ եւ բոկոս,
Երբեմն ոժգոյն, երբեմն անխռով,
Երբեմն խաղցի, լուռ տառապանքի
Սեւ կնճիռների անջինջ կնիքով,
Երբեմն ըմբոստ արհամարհանքի
Անզուսպ զայրոյթի վրէժի թոյնով.
Դեռ վաղ ծերացած հոգեմաշ ցաւից
Լոյս բարձ օդի տենչանք դեմքերիս
Ու մարդասիրել ապրելու յոյսից
Դեռ խոր վերհրի կսկիծ արտերիս.»

և այն էլ ինչպէս.

«Կոծոով փշերու փառքը տիրողին—
Դանը բռնութեան—սառուցի օղքան,—
Նոր ուղի հարթել մեր նմանեներին,
Արժանի կոչման—հաւասարութեան»։

Բայց իրականութեան մէջ միայն «լրտնութեան դէմ» դէմ չէին կռուում բանտարները։ Կապիտալիզմի այդ ոսերիսի թշնամիները, դժգոհ իրանց կեանքից, չանդգնվելու դէմ էին դրօշները հանել, կոչ, ազատակ բարձրացնել։ Բանաստեղծը այս դէպքում եւս սառնասիրտ չէ եղել. նա խառնասիրութեամբ բաղդքում է («Հանդգրէք ջանքը», էջ 42) հարուածների դէմ, որոնց աչխատաւոր դասակարգի արիւնքրտինքով բարձրացրած պալատներում ուրախ, զուարթ ոռն են կատարում, առանց կարեկցելու, առանց մասնակից անելու քաղցածներին, անտէրներին, որբերին, որոնք թշուառութեան պատճառ են եղել։ Լցված սիրտը այլեւս չէ կարողանում սատնել այդ ակնայանի անարդարութիւնը, ուզում է, որ նրանց ուրախութիւնը թուառորվի և ամէն անգամ ուրախանների տեսքը նրանց քաղցը ժամերը դառնացնի։

Բայց բանաստեղծը միայն կանացի ատնէ՝ քներով չէ բաւականանում։ Նա մարտարուէր է կարդում այն ամէնքին, «որոնց պրատ դեռ մարդկային կոչման արժանի դէթ մի նշոյլ անմեկին թթեռում է ատանջանքների բովի մէջ, որոնց պատ դեռ բանութեան ուրոյ ձեռքից խլէսնիր կը մնան»։ Եւ վատ է, որ չարքերը հեղհեղ կը ատուարանան, ոլովհեան նոմեկ թշուառ ու վախկոտները եկել են այն եզրակացութեան որ այլեւս վիզ չը պիտի խոնարհել, այլեւս չը պիտի սողալ։

Ըմբոստ ոգին դարերի սրբագործված ներքին հանգամանքի դէմ եւս բողոքում է ուժգին թափով։ Նա ցաւում է, որ իր հարազատ ժողովուրդը դարեւոր քնից չէ զարթնած, տգիտութեան և յաւատարութեան մէջ մնալով՝ մինչեւ այժմ էլ խաչ ու մատանքի երկրպագու է, մինչեւ այժմ էլ ցնորքներով է ապրում։ Ճշմարտութիւնը պարզված է բանտատեղի համար, գաղանիքը բացված, և անա նա այդ սրբութիւն կոչվածները մաքրվելու չատ թշուառութեան պատճառ ընդունելով, «յետ տար քո խաչը» կանչում է զարուցած ու դատնացած ոտ քահանային, որը, բան սովորութեան, սիւնի վրա բարձրացրած թշուառ դատապարտվոին գնացել էր «հանրաբեղ տալու հաւատի շրջան»։

«Յետ տար քո խաչը—գործիքն յարմար
Անվերջ կեղծիքի, լպիրշ խաբեան.
Անիսախս պարհանց—ատուած ոնհանար
Ամեն մի տենչի բշուառ մարդկութեան։
Յետ տար մոլեռանգ, անմիտ ու անհամ
Կեղեքիչների զենքը—խառաթեւ՝
Որ պաշտուեց երկար, երբ ամեն անգամ
Տնեռում էր մարդը—մտքով կոյր, անթեւ»...

Բանաստեղծի համար նոր խաչ է ստեղծվել. ինչպէս հին ժամանակ անարգ խաչը, այժմ էլ անարդ սիւնն է նրա արքութիւնը, իսկ ազատութեան զինուորը սիւնին դատապարտվածը՝ նոր առաքեալ, նոր փրկիչ, որոնք մարտիրոսվելով պիտի փչրին կուռ չղթաները, պիտի քանդեն ազատութեան դէմ կանգնած խարիսուլ պատնէշը։

Այսպէս ուրեմն ազատամիտ մտաւոր քարոզները, ներկայ ալէծուփ կեանքի պահանջները բան հնարատութեան ապաճառնք են գտել Կուրղինեանի բանաստեղծութիւնների մէջ, յաճախ մեծ թափով, իսկ երբեմն էլ, մանաւանդ կծուվենցիներել ձեւով արտայայտուած հրաւէր ու կոչեր (կանանց կաւի հրաւէրը, երիտասարդներին ժողովրդի մէջ գործելու հրաւէրը եւայլն) մակերեւոյթային են և ոչ մի ապատարութիւն չեն թողնում. այդ բոլանդակութեամբ ողերը չոր են և անկենդան և կարծէք մօդայի համար են գրված։ Այդպէս չոր են և սիրոյ վերաբերեալ երգերը, որ չատ հնչեն ազդ են գրաւում (տողեր միայն) այս հատորիկի մէջ։ Բանաստեղծը կամ սէր երգել չը գիտէ, կամ աշխատում է իր կոչումը տալ բանի մէջ վնասել, բայց այն ժամանակ հեռու պիտի մնայ Խառակեանի ազդեցութիւնից. դրա համար կան հնոց օրաւուս չատ ազանդաւոր բանաստեղծներ, նորագոյն թարմ ոգով, նոր հովերով բռնված։

Գալով բանաստեղծութիւնների արտաքինին, պիտի խոստովանել, որ տեխնիկայի կողմից չատ խեղճ է, թէեւ այդ չէ խանգարել, որ նա գործ ածած լինի գեղեցիկ պատկերով զարդարուած քներ, երաժշտական կտորներ. և տեղ-տեղ եթէ ուզեցել է աչադրութիւն դարձնել, ղղացմունքը խեղդվել, սահմանափակվել է։ Գործ է ածում սովորաբար 5, 5—5, 5 և 4, 4—4, 3 վանկերով տողեր։ Ցնորքների, շիտերի կանոնաւորութեան համար խօսելը ուելորդ է, որովհեան սա եւս վարակված է մեր բանաստեղծներից չատերի ախտով, բայց այս պակասութիւնները ժամանակի ընթացքում կարելի է ուղղել, չը նայած որ մեր բանաստեղծուհին այդ կողմից անչատ առաջադիմութիւն է արել։

Պէտք է մոքին նիթ տալ, աչխարհայացքը ընդլայնել, պէտք է զգացմունքը կրթել, ճաշակը զարթեցնել, մի բան, որից զուրկ է մեր բանաստեղծուհին, իսկ այդ ձեռք է բերվում ընթերցասութեամբ և գեղարուեստի տաճարներ այցելելով...

ԱՒ. ՏԷՐ-ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

(Մշակ)

(Վ. ԵՐԶ)

ՎԵՐԱԴԱՐՁԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԵՒ

ՄԵՐ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Էրբ՛ որչափ մաշեցանք ու փանցանք այսուեղերը։ Երէկ, այս անհամբայր հարիւրամեակներուն մէջ մեր վարած կեանքը դեռ տանելի կը գտնէինք. այսօր, այդ հորիզոնը կը սեղմվի մեզ՝ ինչպէս երկաթէ չրջանակ մը։ Երէկ՝ հոս ազատ էինք և անդէն գերի. այսօր կը զգանք որ մեր ծննդավայրերուն մէջ միայն պիտի կրնանք ազատ շնչել...»

Այսպէս կը մտածեն չատեր և իրաւունք կուտանք անոնց։

«Դէպի երկիր» վերադարձի չարժումը սկսած է արդէն. փափաքելի է որ յառաջագոյն «յանդուգն» ճանապարհորդներուն տալիք լուրերը ապահովիչ և վրձռողական ըլլան՝ ուրիշներն ալ իրենց եռանէն քաշելու համար։

Բնականաբար, առաջին «վերադարձիկները Պոլիս և մերձակայ ուրիշ քաղաքներ ոսք պիտի կոխեն։ Նոր դրութեան արդիւնքը ասելի ուշ զգալի է և իմանալի ըլլալով ներքին գաւառներուն վրայ՝ գաւառացիները անչուշտ նուազ անապարոտ և աւելի խոհեմ պիտի վարուին։ Բնական է նաեւ, որ անոնք որոնք հոս քիչ-չատ կարեւոր գործունէութիւն մէկ օրէն միւսը չեն կրնար զարգացնել՝ մինչեւ միայն կոպել և մեկեկել։ Բայց միւսները, որոնք անոնք որոնք մարմնով կամ հոգիով ակարացած են ապտակ, որոնք հարիւրներ կարօտվոր կամ գործունէութեան նորարծած հարթով մը կը լսվին և զիրենք դուրքը կոպով զօրաւոր կոպ մը չանին՝ ազէկ է որ, օր առաջ, երթան չենչել իրենց տունները, որոնք իրենցմով աւելի չատ և աւելի վատանօրէն պիտի չենան։

«Դէ՛պի երկիր», ուրեմն, այս անգամ ինքնամամ և յուսալից,— բայց չպտցած՝ անդրաժեշտ է հիմնովին պատրաստուիլ այդ մեծ ճամբորդութեան համար, և ժողովրդութիւն մէջ զոր պիտի ընենք, մէկով ճգել այն աւելորդ, միտասկար ու վատնդաւոր բեռերը որոնցմով պատուեցան մեր արտասահմանեան դիմդակ կեանքը...։

* * *

Դպիրները պատարագի մէջոցին չէ՞ն երգեր սեղանին մատեցողներուն.

«Մի՛ ոք յաղաչիարարաց և յանմոքրից...»

Ո՞ւզէի որ վերադարձողները այս սատար լսեին հիմա և խիզձի կատարեալ քննութիւնի մը ենթարկուին, զանազան կեանքները, սոնակիմնոն լեզուն բացուել է այն ժամանակ, երբ գարնան հովերը են փչել, երբ վարդն է բացվել և անա տեսնում ենք նրան «ազատութիւնը» հովվելիս ամէն ձեւերով, ինչպիսին արվում է այժմ կեանքի ամէն մի քայլափոխում։ Նա յուսեսեւ չէ, յոյս ունի որ վերջ է վերջոյ, այն էլ չատ մօտիկ ապագայում, ազատութիւնը յաղթութեամբ պիտի պսակվի. այդ պատճառով էլ արհամարհանքով անդէպ է կարդում անարդ չղթաներին, որոնք փչրուելու, լուծվելու վանդին են ենթարկված.

«Ախ սեւ օղբաներ, ժանգոտ օղակներ,
Դեռ զնգզնգացէք հիմնը յաղթական՝
Այն լոյս օրերի հիմքն անվեհեր
Եւ ձեր գաւեթի ոլորերը մահուան...»

Բանաստեղծը ողեւորված է այս նոր ծագող արեւով, նրա կենտրոնում չպտով և հրամիրում է նրան դիմաւորելու, սառամբացնելով ու խառնելով «անձնատացների» շարքերը, որոնց մէջ առաջին տեղը տալիս է բանտարներին, ձիշտ այնպէս, ինչպէս եղաւ և կայ իրականութեան մէջ.

«Այդ մենք ենք գալիս—
Մաշուած բանկոնցներ, խլոյս ու մոռս,
Տարուած գսակ, աղտոտ մազերով,
Մեծ մասամբ դեղնած, գծուծ եւ բոկոս,
Երբեմն ոժգոյն, երբեմն անխռով,
Երբեմն խաղցի, լուռ տառապանքի
Սեւ կնճիռների անջինջ կնիքով,
Երբեմն ըմբոստ արհամարհանքի
Անզուսպ զայրոյթի վրէժի թոյնով.
Դեռ վաղ ծերացած հոգեմաշ ցաւից
Լոյս բարձ օդի տենչանք դեմքերիս
Ու մարդասիրել ապրելու յոյսից
Դեռ խոր վերհրի կսկիծ արտերիս.»

և այն էլ ինչպէս.

«Կոծոով փշերու փառքը տիրողին—
Դանը բռնութեան—սառուցի օղքան,—
Նոր ուղի հարթել մեր նմանեներին,
Արժանի կոչման—հաւասարութեան»։

Բայց իրականութեան մէջ միայն «լրտնութեան դէմ» դէմ չէին կռուում բանտարները։ Կապիտալիզմի այդ ոսերիսի թշնամիները, դժգոհ իրանց կեանքից, չանդգնվելու դէմ էին դրօշները հանել, կոչ, ազատակ բարձրացնել։ Բանաստեղծը այս դէպքում եւս սառնասիրտ չէ եղել. նա խառնասիրութեամբ բաղդքում է («Հանդգրէք ջանքը», էջ 42) հարուածների դէմ, որոնց աչխատաւոր դասակարգի արիւնքրտինքով բարձրացրած պալատներում ուրախ, զուարթ ոռն են կատարում, առանց կարեկցելու, առանց մասնակից անելու քաղցածներին, անտէրներին, որբերին, որոնք թշուառութեան պատճառ են եղել։ Լցված սիրտը այլեւս չէ կարողանում սատնել այդ ակնայանի անարդարութիւնը, ուզում է, որ նրանց ուրախութիւնը թուառորվի և ամէն անգամ ուրախանների տեսքը նրանց քաղցը ժամերը դառնացնի։

Բայց բանաստեղծը միայն կանացի սատնէքներով չէ բաւականանում։ Նա մարտարուէր է կարդում այն ամէնքին, «որոնց պրատ դեռ մարդկային կոչման արժանի դէթ մի նշոյլ անմեկին թթեռում է ատանջանքների բովի մէջ, որոնց պրատ դեռ բանութեան ուրոյ ձեռքից խլէսնիր կը մնան»։ Եւ վատ է, որ չարքերը հեղհեղ կը ատուարանան, ոլովհեան նոմեկ թշուառ ու վախկոտները եկել են այն եզրակացութեան որ այլեւս վիզ չը պիտի խոնարհել, այլեւս չը պիտի սողալ։

Ըմբոստ ոգին դարերի սրբագործված ներքին հանգամանքի դէմ եւս բողոքում է ուժգին թափով։ Նա ցաւում է, որ իր հարազատ ժողովուրդը դարեւոր քնից չէ զարթնած, տգիտութեան և յաւատարութեան մէջ մնալով՝ մինչեւ այժմ էլ խաչ ու մատանքի երկրպագու է, մինչեւ այժմ էլ ցնորքներով է ապրում։ Ճշմարտութիւնը պարզված է բանտատեղի համար, գաղանիքը բացված, և անա նա այդ սրբութիւն կոչվածները մաքրվելու չատ թշուառութեան պատճառ ընդունելով, «յետ տար քո խաչը» կանչում է զարուցած ու դատնացած ոտ քահանային, որը, բան սովորութեան, սիւնի վրա բարձրացրած թշուառ դատապարտվոին գնացել էր «հանրաբեղ տալու հաւատի շրջան»։

«Յետ տար քո խաչը—գործիքն յարմար
Անվերջ կեղծիքի, լպիրշ խաբեան.
Անիսախս պարհանց—ատուած ոնհանար
Ամեն մի տենչի բշուառ մարդկութեան։
Յետ տար մոլեռանգ, անմիտ ու անհամ
Կեղեքիչների զենքը—խառաթեւ՝
Որ պաշտուեց երկար, երբ ամեն անգամ
Տնեռում էր մարդը—մտքով կոյր, անթեւ»...

բաժանաճառերու սիրալիր չեչաը անխառն ուրախութիւն մը պիտի պատճառէ այն ամէն տեղերը, ուր Եւրոպայի խաղաղիկ գեղաշրջումը կը մտահոգեն։ Անկեղծ գոհունակութեամբ մեն է որ Գերմանիոյ մէջ ընդունուեցաւ այդ տեսակցութիւնը, ուր միջնադէպ եղաւ Բ. կայսր և Էտուարտ Է. թագաւորին տեսակցութեան, որ այնքան ուրախալի երեւոյթներու տակ տեղի ունեցաւ։ Բրօնզպիլի և Իշլի մէջ կատարուած տեսակցութիւններէն սա կը հետեւի թէ յարաբերութիւնները խանգարուած չեն քաղաքական տարբերութիւններով և թէ Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած փոփոխութեանց հանդէպ ամէնքն ալ միւնոյն կարծիքին յանգած են՝ այսինքն թէ խոհեմութիւն մը պիտի ըլլայ զգուշանալ միջամտել Օսմանեան յեղափոխութեան առաջ բերած իրաց նոր վիճակին։ Նաեւ համակրութեամբ հետեւիլ Օսմանցիներու ջանքերուն՝ իրենց գործը իրենք իրենց և իրենց պէտքերուն համաձայն կարգադրելու։»

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բուլգիլի նահանգապետ քնիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա բանախօսութիւն մը ըրաւ Թեսալոնիկէն Սելանիկ ժամանած հազար հինգ հարիւր հեղէշ զբօսաշրջիկներու, որոնք եկած են մեր ուրախութեանը մասնակցելու։ Մեզ շրջապատող ժողովուրդներուն մէջ Յոյները գերազանց դիրք մը ունին քաղաքակրթութեան, յառաջդիմութեան և ազատութեան զգացումներու տեսակէտով։ Հոս իսկ, Սելանիկի մէջ, քաղաքակրթութեան ու յառաջդիմութեան ամէնէն բարեմասնորը յոյն տարրն է և անոր գործակցութեանը վրայ է որ կը հիմնենք ապագային համար մեր լաւագոյն յոյսերը։ Երբ ձեր հայրենիքը վերադառնաք, իմ խորին շնորհակալութիւնս հաղորդեցէք ձեր բոլոր հայրենակիցներուն՝ մեր ուրախութեանը մասնակցելուն համար։»

Հիլմի փաշա յարեց թէ յառաջիկայ տարի Աթէնք պիտի երթայ։ Ընդունելութիւնը շատ խանդավառ եղաւ։ Հեղէշն պատուիրակութեան մէջ կան երկու երեսփոխաններ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Շահին մէկ հրովարտակը կը հրամայէ յանձնաժողով մը կազմել՝ ընտրական օրէնք մը պատրաստելու։ Նոր Մորդրպարանին համար, որ Մեսկոյսէ մը և Երեսի. ժողովէ մը պիտի բաղկանայ։

— Շահը առարգրեց պաշտօնանութեան գլուխ Բարիզի պարսկական դեսպան Միրզա Սամսամ խանի, որուն եղբայրը ապաստանած է Թէհրանի Ֆրանսական դեսպանատունը։

—Դարբէժէն կը հեռագրեն Թաւրէզի թէ յուլիս 28էն ի վեր քաղաքը հանդարտ է։ Սահմանադրականները կարգի կը դնեն թաղապետական գործերը։ Կառավարութեան կողմէ զրկուած զինուորները քաղաքին մօտ են։

— Անցեալ երեքշաբթի կատարուած զօրանդէսի մը պատուն Շահը հրաստակաւ յայտարարեց թէ երջանիկ էր երկիրը ազատած ըլլալուն համար անհատաբարիներու պատուհասէն։ այսինքն Սահմանադրութենէն։ Հանդէսէն ետքը Շահը իր կենդանագիրը նուիրեց՝ քսանչորս գունդերու զրօշներուն վրայ դրուելու համար։

ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ

ԴԱՇԼԻՃԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Այսօրուան Սուրբերը Ֆիւնեւոլի մէջ, թարգ գրաղէս Իսմայիլ Սուպէի պէյ հետեւեալ նշանակելի խորհրդաժողովները կ'ընէ, Դաշլիճին ծրագրին նկատմամբ, զոր հրատարակեցինք մեր երէկուան թերթով։

«Դաշլիճին ծրագրին մէջ ամէնէն աւելի աչքառու կէտը՝ ընդհանուր տեսակէտով բարի նպատակի մը արդիւնքը ըլլալը հասկցուիլն է։ Ծրագիրը չգարուներակեր նախարարութեան ընելիք բոլոր գործերը, մանրամասն և յստակ կերպով չպատկերացներ զանոնք, թէև չա՛ռ աւելի ազէկ կ'ըլլար որ աւելի ընդարձակօրէն և կարուկ ոճով մը խմբագրուած ըլլալով հանդերձ, զատ զատ պարզէր կառավարութեան թէ ներքին և թէ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ բոլոր ձեռնարկները։

Ինչ և է, որովհետեւ մեր երկրին մէջ առաջին անգամ ըլլալով այդպիսի ծրագիր մը կը պատրաստուի, կ'երեւայ թէ մեր նախարարները դեռ քիչ մը մտրտած դատուելով չեն կրցած ըմբռնել այս պէտքը, և այդպիսի ծրագրի մը ճշմարիտ պայմանները։

Ծրագրին գլուխը կ'ըսուի թէ, բոլոր այն հրամանները և կամ պատուէրները որոնք Սահմանադրութեան Օրէնքին տարեն և ոգւոյն հակառակ են և օրէնքի ալ հանգամանք չունին՝ չեղեալ պիտի նկատուին, ինչպէս նաև յիշեալ Օրէնքին ոգւոյն պիտի համաձայնցուին այն օրէնքներն ու որոշումները զորս կարելի չէ գործադրել ներկայ վիճակին մէջ։ Սակայն ակնարկով մը ա՛նպէս կը տեսնենք թէ՝ Դաշլիճը անկեղծօրէն կը փափաքի հաստատիլ մեզ Սահմանադրութեան. բայց յայտնի է թէ այս փափաքին դրսեւորութիւնը չա՛տ փոփոխ և չա՛տ գիժաւոր խնդիր մը կը կազմէ, որովհետեւ դիւրանի պաշտօնատուներէն տարիներէ ի վեր գտատուները պրուած հրամանները ու պատուէրները այնքան դիզուած ու չատցած են որ, այլեւս անբմբռնելի և անլուծելի կերպարանք մը ստացած են։ Զէ՛ թէ միայն Բ. Դուռը, այլ նոյն իսկ այդ հրամանները գրկող պաշտօնատուները չեն կարող գիտնալ։ Օրինակի համար, սխալ չըլլար ըսել թէ Մաքսային վարչութեան կողմէ գատատները դատուած ճիւղերուն գրեթէ ամէն օր նոր հրաման մը, նախապէս տրուած հրամաններու մասին բացատրութեան նոր ձեւ մը կը հաղորդուի։ Բ. Դուռը անոնց որը մէջտեղէն պիտի վերցնէ. բոլորն ալ չեղեալ պիտի նկատուին ըսելով գործը պիտի լրանայ թէ աւելի պիտի խառնուի, պիտի չփոխուի... Կառավարական ներկայ գործերուն զեկավարը եղող այդ հրամանները — թէև ասոնք խառնաշփոթ հանգամանք մը ունենան — եթէ յանկարծ վերցուին բոլոր գործատուութիւններն ալ պիտի դադրին։

Ասկէց զատ, ներկայ օրէնքներուն և կանոնագրերուն ամրողջն ալ եթէ հիմնովին բարեփոխուին, վարչական գործերը ասոնց ու վրայ չեն ըլլար մինչ։ Այս երկրին մէջ օրէնքները կարելի եղածին չափ քիչ փոխելու է, որովհետեւ ժողովուրդը դժուարա կրնայ մոռնալ իր սովորած ու վարժուած բարքերը։

Ասոնց պարագային մէջ, այս խնդրոյն տեսակէտով՝ ամենագարեւորները այժմէն բարեփոխելով կարեւորներուն փոփոխման գործն ալ երեսի. ժողովին ձգելու է։

Երկրորդ. ծրագրին մէջ դրամական խնդրին վրայ ալ խօսուելով, կը յայտարարուի թէ պաշտօնատարաց ամսականները բարեփոխելու, Պետական Դատարանն ստիպողական պէտքերուն հանդէպ մասնակի փոխառութիւններ կատարելու համար հարկ եղած միջոցները ի գործ պիտի դրուին. շատ լա՛ւ, բայց եղեւամուքի կազմութեան մէջ որ դրութեան պիտի հետեւուի, կառավարութիւնը օ՞րպիսի ընթացք պիտի բռնէ տուքերու խնդրոյն մէջ, յիշեալ փոխառութիւնները ինչպէս պիտի կատարէ, նոխորդ վարչութեան օրով կատարուած քմահնին փոխառութիւններուն հանդէպ ինչպէս պիտի վարուի։ Վերջապէս, մաքսային խնդիրը կայ. պետութիւնը այս խնդրոյ մասին ինչ պիտի ընէ. ներկայ դրութիւն պիտի չարունակէ արդեօք, թէ՝ ինչպէս չատ մը ճարտարարուեստ երկիրներու մէջ կ'ըլլայ, գէթ առայժմ մանաւանդ գրութեան պիտի հետեւուի։ Ասա՛ ամէն այս կէտերու մասին բացատրութիւն մը չկայ մարդիս ծրագրին մէջ։

Դրամական խնդրոյն մէջ յիշուելու արժանի եղող կառավարական հողերու նը կամամբ ալ բան մը չէ՛ ըսուած, ինչպէս չէ գրուած թէ՝ նախապէս ծանր պայմաններով տրուած երկաթուղիի և այլ ձեռնարկներու մենաշնորհները՝ տեւական հանգամանք պիտի ունենան, եղեալ գործոց մասին ինչ տեսակ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՐԻՃԷՊ ՓԱՇԱՅԻ

Պատերազմական նախարար վարիանալ Ռիճէպ փաշայի մարմինը, առջի գիշեր, պատերազմական պաշտօնատանը մը նոյ և Ս. զօրամասերէն հրամանատար Մահմուտ Մուխթար փաշայի կողմէ արուած հրամանի մը համաձայն, նոյն պաշտօնատանի թիկնապահները և յիսնապետները հոն գիշերեցին։ Զորս թիկնապահներ մինչեւ առտու ոտքերէն թիկնապահներու սենեակին մէջ։ Նախարարութեան սենեակին առջեւ երկու զինուորներ և սենեակին պատուհաններուն տակն ալ երկու զինուորներ, երեսնին սենեակին դարձուցած և սուինները հրացաններուն վրայ անցուցած, իբրեւ պահակ սպասկին։ Մահմատ Մուխթար փաշա կրպակ վաճառելին մարմինը դտնուած սենեակը և բանտարկեալ թիկնապահներուն, հրամայելով որ վարիանալին ապրանքներն զատ ա՛չ օր մնայ այդ սենեակը։ Առտուան ժամ 1ին դատական նախարարութեան կողմէ վերաքննիչ տեսակի ընդհ. դատախազ Նէշմէտտին պէյ, նախկին դատաւորներէն ընդհ. դատախազ Սարգէսանն պէյ, հարցաքննիչ դատաւոր Սալամ Մէհմուտ պէյ և ոստիկանութեան նախ. արարութեան բժիշկներէն Սիմոն, Ոէմիլ ու Նեբրաքի պէյերը գացին Ռիճէպ փաշայի մարմնոյն գտնուած սենեակը։ Քիչ վերջը ժամանեցին նաեւ օտարազգի բժիշկներ։ Մարմինը տարուեցաւ թիկնապահներու սենեակը։ Եսարքոսական հրամանով դիահնութեան ներկայ գտնուեցան պատերազմական նախարարութեան փոխանորդ Օսման Նիզամի փաշա։ Գործողութեան ձեռնարկելէ առաջ, վերաքննիչ ատեանի ընդհ. դատախազ Նէշմէտտին պէյ երդում ընել տուաւ բժիշկներուն թէ իրենց իսիդին համաձայն պիտի գործեն։

Դիահնութիւնը ժամ 2ին սկսելով մէկ ժամէ աւելի տեւեց։ Նախ մարմնոյն արտաքին մասը քննուեցաւ և ապա դիահնութեան գործողութիւնը սկսաւ։ Յետոյ բժիշկները իրենց տեղեկագիրը պատրաստելով յայտարարեցին թէ Ռիճէպ փաշայի մարը արդիւնք է արդէն նիթոկայ եղած երակներու կարծրացումի հիւանդութեան։ Փորոտիքը հանուելով ամանները մէջ դրուեցան, կնքուեցան և բժշկական վարժարանը զրկուեցան աւելի մանրամասն քննութիւն մը կատարելու համար։ Բժշկական տեղեկագիրը ստորագրեցին Դանագրօզը Ագեքսանդր փաշա, Ֆէրիդ Խայրէտտին փաշա, Ֆէրիդ Պէյիմ Էմէր փաշա, Վիրահատ Ճէմիլ փաշա, Անգլիոյ դեսպանատան բժիշկ Տօքթ. Ֆէլմս, պարսական բժիշկ Իրիմոր փաշա, միրզեան Հայրմ ու Լուսա փաշաները, Նէհատ պէյ, վարիանալին մանաւոր բժիշկը Ռէշիտ պէյ, առողջապահական Խորհուրդին անդամ Տօքթ. Սպէքուլա, անգլիական հիւանդանոցին բժիշկներ Տօք. Մաք Ֆրին, իտալական հիւանդանոցին բժիշկ Տօքթ. Զէրի, Կիւլամանի հիւանդանոցին ախտաբանութեան ուսուցիչ Պ. Մայն Հարտ, ֆրանսական հիւանդանոցին վիրահատ Տօքթ. Լաքրամպ, ոստիկանութեան բժիշկները և այլն։ Դատական նախարարութեան ներկայացուցիչներն ալ նոյն մնալով անզեկութիւն հաղորդել։ Քննիչներ պիտի կարգուին այդ կարգի չենթակայները միշտ հսկողութեան տակ ունենալու համար։ Հանրօգուտ չենթակայութեան ճիգին հրաման արքունական ծրագիր մը պատրաստել՝ Թուրքիոյ դատական կողմերը դատուած ճանիները մաքրելու, մշակելի հողեր առաջ բերելու և անմեղներ գոյանալիք օգուտներու մասին։ Երկաթուղիներու վարչութեան ալ հրաման տրուեցաւ փոխադրութեան միջոցները աւելցնել։ Նաեւ տեղեկագրել թէ երկրագործութիւնը ու վաճառականութիւնը աւելցնելու համար ո՛ր տեղը նեղ ու լայն գիծով երկաթուղիներ չենք հարի է։ ասոնց պայմանները եւրոպական երկաթուղիներու պայմաններուն հետ բաղդատել և տեղական պէտքերու և Պետութեան չահերուն համապատասխան հարմարում տեսնել։ Միջագետքի, Ասոնցի մէջ և այդ կողմի վայրերը տարերք ստանալու մասին ջրանցքներ բանալու, Սէլանիկի մէջ Վարաք գետին ողողմանց առաջքը առնելու և այդ կողմերը վաճառականութիւնը ու երկրագործութիւնը զարգացնելու համար մասնագիտական մարմին մը պիտի կազմուի։ Այդ նպատակով պէտք եղածին չափ ճարտարագէտներ պիտի բերուին Եւրոպայէն։ ասոնց պիտի ընկերանան օսմ. ճարտարագիտական վարժարանէն չրջանաւարտները։ Այս որոշմանց մասին հրամայեց Բ. Դուռանէն։

ԱՄՍԱԳՈՇԱԿ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ այսօրերս Տէրութեան բոլոր պաշտօնեաներուն մէջտեղ ամսամէջ ստանալու վճարելու մասին հարկ եղած կարգադրութիւններով։ Այդ վճարման կատարումին համար հարիւր յիսուն հազար ոսկի մասնակի փոխառութիւն մը եղած է ծխախոտի Ռէժիէին և երկու հարիւր հազար ալ Օսմ. Պանքայէն։ Այդ գումարներէն նաեւ վճարումներ պիտի ըլլան զինուորական պէտքեր հայթայթող վաճառականներու։

ԱՇՄԷՏ ՄՈՒԽԹԱՐ ՓԱՇԱ

Կապի Անդէա Մուխթար փաշա, երէկ, Քէօսթէնճէէն կ. Պոլիս մասնակցելու համար չոգենաւով, որ զրօշներով զարդարուած էր։ Մուխթար փաշա ժողովուրդն մեծ բազմութեան մը կողմէ ընդունուեցաւ քարափին վրայ։ Ն. Վահանութիւնը, չոգենաւին կամրջակին վրայ կեցած, կ'ողջունէր ժողովուրդը։ Քովը գտնուող Տօքթ. Բալարմի պէյ յայտարարեց ժողովուրդին թէ Անդէա Մուխթար փաշա մեծապէս զգաստած է Բէճէպ փաշայի մահէն և կ'ուզէ որ ցոյց տուող չունենայ։ Եսարքոսական մէքթուպի Ասաֆ պէյ չոգենաւ դնաց և Մեծ-Եսարքոսին կողմէ բարի գալուստ մաղթեց։ Անդէա Մուխթար փաշա ուղղակի Բ. Դուռը դնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եսարքոսին հետ։

ԻԶԶԼԹ ՓԱՇԱՅԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Կազիբայի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Զարմայ կը չրջի թէ փոխատական Իզզէթ Ֆերրակալուելով Կ. Պոլիս բերուած է։ Այս մասին տրուած լուրերուն նայելով, Իզզէթին նստած չոգենաւը Աղեքսանդրիոյ բաղերը հասած պահուն, ամբոխը հաստուցած ըլլալուն, նոյն միջոցին այն կողմերէն անցնող նաւաթիզ մը օգնութիւն կը խնդրէ։ Այս նաւն ալ առաջին անգամ Իզզէթը և ապա ուրիշ մէկ քանի ճամբորդներ առնելէ վերջ, օսմանեան դրօշակ պարզելով ուղղակի Կ. Պոլիս կը վերադառնայ։

Ուրիշ պատմութեան մը նայելով, յիշեալ նաւաթիզը՝ որուն մէջ ծովային երկու զեր-զնդապետ և 20ի չափ նաւաստիներ կը գտնուին, այսօր միայն նաւանգիստս պիտի կրնայ ժամանել։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սապան ըսելով որ կարգ մը չարագործներ նախատինքներ կ'ընեն յարգելի անձնաւորութեանց նկատմամբ, յոյս կը յայտնէ թէ ոստիկանութեան նախարարութիւնը խաբեբա պիտի գործադրէ օրէնքին տրամադրութիւնները։

— Թարկ կ'իմանայ թէ Հիճազի նահանգի կուսակալ Անդէա Բաղիպ փաշա այդ նահանգին մէջ չուզեր Սահմանադրութեան վերահաստատումը ծանուցանել և քաղաքական յանցագործները արձակել, նաեւ իր պաշտօնն ալ կը չարունակէ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Մէքքէի Էմիրը որ ամէն տարի ուխտաւորներէն ապօրէն կերպով դրամ կը չորթէ, մի՛ գուցէ աջակից ըլլայ Անդէա Բաղիպ փաշայի։

— Մինչեւ վարժարանին բոլոր նախկին չրջանաւարտները, երէկ, գումարում մը ունենալով որոշեցին Ընկերութիւն մը կազմել նոյն չրջանաւարտներուն իրաւունքները պաշտպանելու, ազգին հանդէպ անոնց դիրքը սահմանելու և երկրին մատուցանելիք ծառայութիւնները որոշելու համար։ Լրագիր մը ալ պիտի հրատարակեն։ Ցառաջիկայ երկուշաբթի նոր գումարում մը պիտի ունենան։

— Թիւնասաղ Զիւրնա-քասլը Ալի փաշա, որ խոփիէներու ժողովներուն հետեւանքով Տրապիզոն կը գտնուէր, վաղը Կ. Պոլիս կը ժամանէ։

— Բուլգիլի նահանգապետ ընդհանուր քնիչը հեռագրեց Բ. Դրան թէ մինչեւ յուլիսի վերջը 1367 աւազակներ զէնքնկեց եղած ու հնազանդութիւն յայտնած են. ասոնց 788ը՝ պուլկար են, 494ը՝ յոյն, 78ը՝ սերբ և 7ը՝ ռումէն։

— Գ. զօրամասէն հրամանատար Իպրահիմ փաշա հրաժարեցաւ։

—Ռուսիոյ դրամի հրամարեալ օսմ. դեսպան Մէհմէտ Ալի պէյ, փոխատական Իզզէդին բարեծաղիկ գաւակը, սպասնալից նամակներ ստացած է թէ նես-Եորք եթէ ժամանէ, զինքը պիտի սպաննեն։ Մէհմէտ Ալի պէյ վախէն ատանը կը մնայ եղեր, հիւանդութիւն կեղծելով։

— Կ'ըսուի թէ Տիարպէքիրի կուսակալի օգնական Մինա Համօրօպօ էֆ. Սամսոնի իշխան պիտի կարգուի։

— Քէօսթէնճէէն երէկ Կ. Պոլիս եկած 150ի չափ իսլամ ազատակներուն պատ գումարում մը ունեցան Սուլթան Ահմէտի պարտէզին մէջ։

— Գուլիարաց Էկզարքարանին պաշտօնեաներէն մէկը կը հերքէ Վիսդի լրագրին այն լուրը թէ Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութիւնը խոստացած ըլլայ ինքնօրէնութիւն տալ Մակեդոնիոյ։ Նոյն պաշտօնեան կը յարէ թէ այդ տեսակ բաղձանք մը ոչ ոք ունի։

— Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, որ արձակուրդով Ռուսիա կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

— Կայսր, անձնական Գանձուն և ճիւղերուն մէջ ծառայողներուն և ատենագիրներուն ամսավարձակներէն ստացուած 257,000 ոսկիի աւելի խնայողութիւն մը եղած է։

— Բազաքային պաշտօնեաներու ընդհանուր Ցանձնաժողովը լուծուեցաւ, քանի որ այլեւս Դաշլիճը պատասխանատու մարմին մը կազմելուն, Ցանձնաժողովը կատարելիք ոչ մի գիր չունի։

— Կազիքա կ'իմանայ թէ Թէղանդարանի վերատեսուչ Բիգա փաշա՝ Պատերազմական նախարար և Գօսմալի կուսակալ Շեվքէթ փաշա ալ Թէղանդարանի վերատեսուչ պիտի անուանուին։

— Թուրք նշանաւոր ազատականներէն Ակդալի պէյ, երէկ, Սէլանիկէն ճամբայ ելաւ Պոլիս գալու համար։

— Վանի կուսակալ օգնական անուանուեցաւ՝ Երզրումի կուսակալութեան նախագիր Թարգման Միքայէլ էֆ.։

— Զարմայ կը չրջի թէ չորրորդ բանակի նախագիր հրամանատար Միւշիր Զէլի փաշա Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՅ-ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԸ

Հայ-Յեղափոխական Դաշնակցութեան Պոլսոյ պատասխանատու Մարմինը երէկ կէսօրուան համար հրաւէր ուղղած էր ազգ. օրաթերթերու խմբագրութեանց՝ ներկայ գտնուիլ Բիթլի-Շանի պարտէզին մէկ մասնաւոր սրահին մէջ, ուր յեղափոխական ծանօթ գործիչները և Հայ Մամուլին ներկայացուցիչները տաքի պիտի ունենային զիրար ճանչնալու և կարծիքներու փոխանակութիւն մը ու խորհրդակցութիւններ կատարելու։ Հայ Մամուլին ստորագրելիք ուղղութեան մասին, Ազգին կենսական գործերուն նկատմամբ։

Դաշնակցութեան կողմէ ներկայ էին Պ. Ե. Մալումեանց, Պ. Ռուբէն Զարադարեան (Ռազմիկ խմբագրատեղը) և Պ. Վահան, երեք քաջարի ու հայրենասէր Յեղափոխական գործիչներ զորս ճանչնալու բաղդը ունեցանք։ Թիրթերու կողմէ ներկայ էին Տիգրան Աբրահամեան, Սրբամ Ասատուրեան, Յակոբ Տէր-Յակոբեան, Դեւրամ Բարսեղեան, Պարոյր Քէչեան և Գրիգոր Թորոսեան։ Այս առթիւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան անդամները հայկերոյթ մը առին ի պատիւ Հայ Մամուլի ներկայացուցիչներուն՝ Բիթլի-Շանի մէջ։ Սեղանին վրայ նախ բաժակ առաջարկեց Պ. Ե. Մալումեանց՝ Հայ խմբագիրներուն կենաց, որոնցմէ Տիգրան էֆ. Աբրահամեան, իբրեւ երեցագոյն ներկայ խմբագիրներուն պատասխանեց՝ յայտնելով այն սուք վերաբերմամբ և խանդավառ հանգամանքը զոր կը զգան ինք ու իր եղբայրակից հրապարակագիրները՝ կարենալով վերջապէս ձեռք կարկառել Հ. Յ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչներուն և միւնոյն ատեն յայտնելով ներկայ խմբագիրներուն և իրենց բացակայ գրչի ընկերներուն հիացումը՝ Դաշնակցութեան մեծ ջանքերովը ու կեանքերու զոհողութեամբ ձեռք բերուած այս հոյակապ և անփոխարինելի յաջողութիւնը՝ այն է թրքահայուն ազատութիւնը։ Դաշնակցութեան պատուիրակները յետոյ երկարօրէն պարզեցին իրենց ծրագիրը, որ է կատարեալ համերաշխութիւն Թուրքիոյ մէջ ապրող բոլոր տարրերուն։ Հետեւաբար խնդրեցին որ իրենց այս ջանքին մէջ Հայ Մամուլն ալ օժանդակէ։ Ներկայ խմբագիրները միահամուռ իրենց համակրութիւնը և հաւանութիւնը յայտնեցին Դաշնակցութեան ապագայ գործունէութեան համար։ Հիմա Պոլսոյ մէջ Յեղափոխական մարմիններէն խառն Ցանձնախումբ մը կազմուելու վրայ է որ պիտի վարէ գործերը, ինչ որ այժմ միայնակ կը վարէ Միացման և Առաջդիմութեան Թուրք Գոմիտէն։ Նոր վարիչ մարմնին մէջ անդամ պիտի ունենայ նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը և իշխան Սապահէտտինի կուսակցութիւնը որ Հայերուն ամէնէն համակիր կուսակցութիւնն է և աւելի կը միտի ապակերտոնացման դրութեան. ինչ որ պիտի ըլլայ ասկէց եւրը, այս խառն Ցանձնախումբին ձայնովը պիտի ըլլայ։ Մէկ քանի օրէն, բոլոր յեղափոխական մարմինները խառն նիստ մը պիտի գումարեն և վերջնապէս պիտի կազմեն այս Ցանձնախումբը։ Երկու ժամուան տեսակցութենէ մը և թեր ու դէմ կարծիքներու փոխանակութենէ մը յետոյ, ներկաները սա եզրակացութեան յանգեցան որ յաջորդ գումարման մը մէջ բոլոր Հայ խմբագիրները հրաւիրուին և աւելի լայն սահմանի մը մէջ չարունակուի խորհրդակցութիւնը, որուն միակ նպատակն է Ազգին ընդհանուր վիճակին բարելաւութիւնը՝ Ազգաութեան, Արդարութեան և Հաւասարութեան սկզբունքներուն համաձայն։ Ներկայ խմբագիրները խնդրեցին Դաշնակցութեան ներկայացուցիչներն որ իրենք ալ հաճին ընդունիլ տեղանի հրաւէր մը՝ Պաղատայ Մամուլին կողմէ սարքելի։

ՆՈՐԱԿԱԶՄ ՆՊԱՍՏԻՒՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Հայաբնակ գաւառներու ազգայիններու կրթութիւնը դարմանելու, սրբոյնոցներու նիւթական և բարոյական հոգը բանալու, գիւղական կրթա դպրոցներու նպաստներ հայթայթելու, վերջապէս գաւառական ամէն կարգի կրթութեանց օգնելու վասն պարտականութիւնը ունեցող Նպաստից Ցանձնաժողովը, որ զբաղեալ սարքելով ի վեր գարուած էր, այս անգամ Խառն Ժողովոյ որոշմամբ և Տեղապահ Սրբազան Հօր կարգադրութեամբ բոլորովին վերակազմուած և հեռուոյ տասնամեայ խղճմտաց և ազգասէր ազգայիններու նոյն Ցանձնաժողովին անդամ նշանակուած են։ Տիարք՝ Ալիքսան Թօփալեան, Սարգիս Մանուկեան, Արամ Հարաճեան, Արշակ Գարակէօզեան, Գասնիկ Սարգիսօֆ, Գրիգոր Զօհրապ, Եդուարդ Գարակէօզեան, Զարմայր Ճըմարտախօսեան, Կարապետ Թորոսանճեան, Մկրտիչ Մանուկեան, Յարութիւն Սկլեան, Սիմոն Դայսէրլեան, Սմբատ Քեսթիպեան, Ստեփան Թէլլեան, Տօքթ. Թորգոմեան և Տիրան Կիւմիւշկիրան։ Տեղապահ Սրբազանը սոյն ազգայինները նիստի հրաւիրած է հետեւեալ նամակով.

Տէր,

Ազգային վարչութիւնը քանի տարիներէ ի վեր Նպաստից Ստուգի մը հաստատած է Պարիսի գարանի մէջ, ուր կ'ընդունուին ազգատոց նեղէներն, և անոնցմով կը հոգացուին գաւառական որբանոցներու, գիւղական կրթա դպրոցներու թոշակներն, և մանգամայն կրթասէրց և արկածելոց օգնութիւններ կը մատակարարուին։ Այս Ստուգին գոյութիւնը պահպանելու և ընդհանուր հանգանակութեամբ մը կարեւոր հասոյթ մը հայթայթել չատ աւելի անտրաժեշտ է և տարեզլան մանաւանդ հիմա, քանի որ գաւառներու մէջ՝ բազմաթիւ ազգայինք ծայրայեղ թշուառութեան մատնուած են, երաչտութեան, հնձոց չբացման, արմրեաց սղտութեան և իրենց կրած բարձիմի տուապանաց պատճառաւ, և հազարներով կը հաչուուին կիսամերկ, անօթի կիներ և մանկտի, որոնք փողոցները կը չրջին ի մոյր, և կարասը կը քաչեն պատառ մը հացի, զոր չեն գտներ ստէպ, դի չքաւորութիւնը ընդհանուր է, և իրարու օգնել չեն կրնար։ Հետեւաբար ազգային վարչութեան խառն ժողովը իր երէկի նիստին մէջ որոշեց ամէն հանգամանքներով նոյն Ստուգին արդիւնաբերումն և մատակարարութիւնը ստանձնող Նպաստից Ցանձնաժողով մը վերակազմել, հանրային վստահութեան արժանի տարրերով, և նոյն Ցանձնաժողովոյ անդամ ընտրեց Ձեր Ազնուութիւնն ալ։

Այս ընտրութիւնը ծանուցանելով Ձեր Ազնուութեան, անտերմիտ ենք որ պիտի հոնչիք գաւառական բազմաթիւ կարօտեալներու փրկութեան համար սիրայօժար ստանձնել Ձեզ յանձնուած պաշտօնը, և կը խնդրենք որ բարեհաճիք յաջորդիկ երեքշաբթի, 5 օգոստոս ժամ 2½ին, Դալաթիոյ Խորհրդարանը հրամայել անպատճառ, ուր Ցանձնաժողովոյ անդամ ընտրեց Ձեր Ազնուութիւնն ալ։

Մնամք աղօթարար

Պատրիարքական Տեղապահ

ԵՂԻՇԷ ԵՊԻՍ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ

Քէօսթէնճէի Հայ երիտասարդներու խումբը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Խմբագրութեան.—

«Զբօսաշրջիկներու պատուիրակութեան մէջ՝ չենք ընդունիր որ Տիգրան Կեմիրճեանը Քէօսթէնճէի Հայ Ազգին ներկայացուցչութիւնը ընէ։ Կը խնդրուի հրատարակել։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ»

Քէօսթէնճէ, 17 օգոստ

ՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Պոլսոյ պատասխանատու մարմինը և այժմ Պոլիս գտնուող ղլխաւորները խորհրդակցութիւն մը կատարելով, նեղասի տակին թէ բանտարկիներուն մէջ մասը չեն արձակուած տակաւին գաւառներու մէջ։ Ուստի, անմիջապէս ազդու դիմում մը ըրին Բ. Դուռ, պահանջելով որ ընդհանուր արձակումն քաղաքական բոլոր յանցագործները, ոճրագործներն ալ մէջը ըլլալով։ Օսմ. քօմիթէն ալ ծանուցեցաւ այս բողոքին, և կառավարութիւնը հարկ եղած հրամանը դրկեց գաւառները։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՏԵՍՈՒՉԸ

Ծանօթ ուսուցիչ Միսաք էֆ. Սարեան Տեսուչ կարգուած է Ս. Յակոբայ Ազգ. Որբանոցին։ Դարձեան Սրբազան երէկ պաշտօնագրով մը հաստատեց այս անուանումը, գնահատելով նոր Տեսուչին կարողութիւնը, զոր մասէն ճանչցած է Դպրեվանքին մէջ, երբ Սարեան էֆ. կ'աշակերտէր հոն։ Որբանոցը բաւական ատենէ ի վեր կազմալուծուած վիճակ մը ունի։ Անտարակոյս նոր Տեսուչը ամէն ջանք պիտի ընէ Որբանոցին ուսումնական մակարդակը բարձրացնելու և գուրգուրոտ խնամքի առարկայ դարձնելու համար անտիրուն որբերը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ի ՆՊԱՍ՝ "ՆԻԱԶԻ,,Ի ԵՒ "ԷՆՎԷՐ,,Ի

Կայս. ցամաքային ճարտարագիտական և Երկրաչափական վարժարանի աշակերտներէն ոմանք և Խապիլդէի Հայ երիտասարդներ, հայրենասէր Սուլթէն պէյի նախաձեռնութեամբ խումբ մը կազմած են, թատերական ներկայացում մը սարքելու և անոր արդիւնքով Խասգիւղի ամէն ազգի բնակիչները Նիազի և Էնվէր յաղթանաւերու չնորհեան մասնակից ընելու համար։ Ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոսի վերջերը Գալֆեան Որբանոցի ընդարձակ պարտէզին մէջ, զոր խումբին տրամադրութեանը տակ դրած է Որբանոցի Խնամակալութիւնը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱՅԻՈՒՄ

Ա. ԶԳԴ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Բանտարկեալներուն և աքսորեալ արձակուածներ երբ կը ներկայանան Պատրիարքարան նպաստ խնդրելու, անշրաժեշտ է որ ի ձեռին ունենան՝ եթէ Պոլսեցի են՝ թաղին Թաղ. Խորհրդոյ վկայագիրը. եթէ գաւառացի՝ իրենց հայրենակիցներէն վկայական։

Դարձեալ, եթէ պանդուխտներ որ և է թաղի եկեղեցւոյ կը դիմեն, Թաղ. Խորհուրդը ամէն ջանք և հոգ չդնման պատասխանելու, ջանան որ տեղւոյն պատասխանն և ոչ թէ Պատրիարքարան դիմողներ չառ ու չառ են։ (Կնիք)

ՀՕԳԵ ԱՌՕՒՏՐԱՆԱՆ պաշտօնէութեան Ամսոյս, կիրակի օր, գումարուեցաւ Կեդր. վարժարանի ամիսիմաստրանին մէջ, չատ մը հայ առեւտրական պաշտօնեաներու ներկայութեամբ։ Կարծիքներու փոխանակութենէն յետոյ խնդիրը դարձաւ բանին վրայ թէ՝ հարկ է հայ պաշտօնէութեան անջատ ակումբ մը կազմել թէ ոչ միանալու է նոյն նպատակով կազմուած միջազգային Ակումբին։ Ոմանք անջատումի կողմը բռնեցին, իսկ ուրիշներ՝ միացմամբ։ Յարմար դատուեցաւ հին և փորձառու պաշտօնեաներէ յանձնաժողով մը կազմել և խորհրդակցութիւն կատարելով նպատակայարմար որոշում մը տալ։ Յանձնաժողովի անդամներուն դիմում պիտի ըլլայ յառաջիկայ կիրակի մայիս 8ին դարձեալ գումարուելու համար Կեդր.ի ամիսիմաստրանին մէջ։

ԿԱԼՈՒԱՆՑ ՄԷՋ ՕՐ ԵՏ Կ'ԱՌՆՈՒԻ. — Լոմին անուն գեղեցիկ մարդ մը երեք տարի առաջ յաջտուած էր Գումգապուի Դրսի եկեղեցապատկան մէկ գեհենը, որ դատ տակ էր առնէ մը ի վեր։ Կարգ մը թաղեցիներ, երկիւղածներ Խորհուրդին դիմում ընելով, պահանջեցին որ Լոմին զատակը կանչուի և հարցուի թէ կ'ուզէ՞ հօրը անիրաւութիւնը կրուած կամ ոչ։ Հօրը անիրաւութիւնը զատակ կրուած ևս դարձրնել, քանի որ Լոմին մեռած է։ Այս վերջնոյն զատակը, Ալի, հարազատ նոմանութիւնը իր հօր, թէև սկզբան խոստացաւ քակել դատարանը, բայց երբ Թաղ. Խորհուրդին անդամները և Թաղեցիներ մտան այդ գեհենէն ներս, Ալի սկսաւ փուճ առարկութիւններ ընել, ժամանակ շահելու համար։ Ասոր վրայ՝ թաղեցիք ուզեցին համոզել Ալին, որ եթէ կենայ այդ անիրաւութիւնը գործելէ, բայց ի զուր։ Թաղեցիք՝ ճարահատ՝ որմտակին փախթուեցան և իսկոյն վար ասին գան, եկեղեցիին արդար իրաւունքը վերահաստատելով։

ԼԱՍՊԻԿԻ. Նախկին «Ընթերցասիրաց Ընկերութիւն»ը, առջինէն ուելի՛ ընդարձակ ծրագիրով մը վերակազմելու համար լուրջ ջանքեր կ'ըլլան թաղին յառաջդիմասէր երիտասարդութեան կողմէ։ Ընկերութեան վերջնական կազմակերպութեան ու պայմաններու մասին խորհրդակցելու և կարծիքներ փոխանակելու համար բոլոր կրթասէր թաղեցիները կը հրաւիրուին առաջիկայ կիրակի, 10 օգոստոս, եկեղեցիին աւարտումէն ետքը համախմբուիլ Ներսէսեան վարժարանի սրահին մէջ։

ԵՐԳՆԱԿՈՒՆ ԵՒ ԿԵՍԱՐԻՈՒՆԻ. Պատրիարքարան ուղղուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ բոլոր քաղաքական յանցաւորները ազատ արձակուած են։ Սինօպի հայ աքսորեալներն ալ քանի մը օր առաջ ազատ արձակուած են։

ՍԷՒԻՍՏԱՐԻ հայ երիտասարդութիւնը որոշած է մասնաւոր շոգենաւ մը ղրկել, դիմաւորելու համար Տ. Մատթէոս արքեպ. Իզմիրլեանը, որ երեքշաբթի եղած է եկեղեցիին թաղին եկեղեցիին։

ՍՏԱՅՍՆԳԷ Սանասարեան վարժարանի Յայտագիրը (1908-1909), որ ընդարձակ տեղեկութիւններ կուտայ այս կարեւոր կրթարանին ներքին ուսումնական և մատակարարական վիճակին վրայ։ Վարժարան մանել փափաքողներ կրնան ստանալ զայն ձրի, դրելով տեսչութեան հասցէին, Կարին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆԱՆ նախարար Բէյճէպ փաշայի յաղթականութեան առթիւ, ի դիմաց Տեղապահ Սրբազանին, իբր սգակիր եբէկ ներկայ գտնուեցաւ Գեղ. Ծ. Վ. Դալէմքեարեան և մինչեւ վերջ թափորին ընկերացաւ Դէպղ Եպ. Թորգոմեանի հետ։

ԴԻՒՍԱՆԱՊԵՏ Բարթող Էֆ. Թէլեան, որ առժամաբար Պատրիարքարանի առաջ գործակատարութեան պաշտօնը կը կատարէ, չորեքշաբթի օր Բ. Դուռ երթալով, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ բանտարկեալներու ազատ արձակման մասին՝ ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ գտնուած եղած հեռագրին պատճէնը ստացած էր։ Նոյն հեռագրին համաձայն, Տեղապահ Սրբազանն ալ գտնուելու հեռագիրը քաշած է անմիջապէս։— «Ճնշրայիմի սկսեալ էրզրաղնոսան պուլուսնոյթրէն թանէլիէսի հազգէնտա տիւնքի կիւն վիլայէթը Շահանէյէ թէքբար թէ-ցուցուած մեկնածը, Բաղ. Ժողով մը կընա՛յ միջոցներ և այսպէս կամ այնպէս որոշում և հրամանագ տալ այդ քանանոներէն մէկուն կամ մի սին։ 3. Երբ Սահմանադրութեան բարերար սկզբունքը սկսաւ գործադրուիլ, ալ պիտի ներուի որ գրել կարգալ չգիտցողները, օրէնքին անտեղեակները ժողովներու մասնակցին։

Մ. ՍԱՆՆՈՍԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԱՂՋԿԱՆՑ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Ազատութեան այս միջոցին փոխանակ մեր վարժարանները ուելի վայելչացնելու և ուելի զարգացնելու, կարգ մը սինէլքարներու պատճառով, չատ մը տեղեր սասը հակառակը կը տեսնենք։ Հիւանդանոցի արդէն ազէկնց որբանոցը սասը ապացոյց է։ Երկանս որբանոցը չատ խեղճուկ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Մանչերուն վիճակը ուելի խղճալի է մէկէ ուելի պատճառներով։ Գազով ապչիներու որբանոցին, որ ցաւած սարերը ներս մտած են տեղ, և որոնք հիները ամէն օր սուիթը կ'ուտենան ուսուցչուհիներու անհամաձայնութեան տեսարաններուն առկանաւոր ըլլալու։ Ասիկա ամօթ է, անոր համար որ հոն գտնուող կամ պատսպարուող ուսուցչուհիները կամ ներքին որբուհիներէն են և կամ դուրսէն չատ անձուկ կացութեան տէր ապչիներ։ Այս դիրքին մէջ գտնուող Ուսուցչական Մարմին մը ջանալու է ամէն բանէ առաջ համերաշխութիւն և կարգապահութիւն ունենալ, չարաքաղաքներու համար անմեղ որբուհիներու մահուէ բարոյականը և վատաբեր չբլլալու համար անոնց ճակատագիրին։ Այս խոշոր դիտութեանց պատճառով հրաժարած է Որբանոցին ամէնէն օգտակար և անձնուէր ուսուցչուհին Օր. Պողոսեան։ Այս բանին մէջ պատասխանատուութեան բաժին մը ալ ունի արդի փոխ-ատբէրը։ Ինք ջանալու էր ուելի համերաշխութիւն գոյացնել ուսուցչուհիներուն միջև և գայթակղութեան տուիչ եղողները ծանր պատասխանատուութեան ենթարկել։ Օր. Պողոսեան Զուլֆիգարիոյ մէջ կրթութիւն ստացած, խնամուած մանկավարժուհի մըն է և Հիւանդանոցի մէջ իր ստացած պաշտօնը ոչ թէ իր ապրուստին համար է, այլ լոկ կրթասիրական նպատակի մը համար։ Ասոր ստացոյց են այն յուսիչ սրտայայտութիւնները՝ զորս բրին իր սիրասուն որբուհիները, երբ ան կ մեկնէր Հիւանդանոցէն։ Փոխարէնի է որ դիմում ըլլայ Օր. Պողոսեանի՝ գալ պաշտօնավարելու։ Պէտք է նաև խիստ անօրինութիւններ ըլլան գայթակղութեանց չարժառիթներուն։

Ա.ԲՇԱՒԻԼԻ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայրենակիցներ,

Տամտեակ տարիներ ասանչակից ձեզի ու քաղաքակից ձեր արիւնոտ ճակատագրին, մենք չդադարեցինք ձեզ ու չը մոռցանք ձեր տառապանքը. բաղդը մեր ատամներուն տակ ու աղտոտութեան բոցը մեր կուրծքին նետուելացնք ամէնէն ամրոցի պայքարին մէջ և յարձակումը կրկնեցինք անդուլ, անդադար՝ Բանակատեան պարիսպներուն և անոնց անողոք ընդդիմադիներուն դէմ։

Իսկան մեզմէ սերտալի անթիւ գիւցազներ ու անհամար կարիճներ,— բայց մենք չենք յուսահատեցուցանք։

Մեզի դէմ զինուեցան խաւարի ու մահուան բոլոր զօրութիւնները, և, աստօրութիւնն ու բանտ, կոխարան ու գերեզման, նոյն իսկ հարազատ եղբօր արհամարհանքն ու թերահաւատութիւնը չընդունեցին մեզ ամէն կողմէ,— և սակայն չարունակեցինք մենք կռիւը։

Ազատութեան դադարիարը մնաց անսասան և Յաղթութեան հուատքը՝ անխոցելի մեր շարքերուն մէջ։

Եւ մեր Դաղարիարը յաղթանակեց ու մեր Հաւատքը կը ծաղկի անա։

Դեռ երէկ բարմաթիւ էին անոնք որ կը քարկոծէին մեր յոյսն ու մեր զոհաբերութիւնը. դեռ երէկ հազարաւորներ էին մեր հակառակորդները՝ որ կը տարակուսէին մեր գործունէութեան ու մեր անձնազոհութեան վրայ։

Եւ երբ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը հաստատեցաւ Համերաշխութեան և Ազգերու եղբայրութեան իր հիմնական սկզբունքներուն, արհամարհելով ամբոխի ոգեղէն ու բաղմադիմի դժուարութիւններ, վերջապէս կը յաջողէր ներկայ տարուան սկիզբները հայ և թուրք ընդդիմադիր տարրերու Բծնկէն դուսարել Փարիզի մէջ, ինչ հաղորդանք, ինչ նամատեանք և կրքերու ինչ փոխադրիկ իր գէմ անարժան հակառակորդներու կողմէ։

Եւ ահա Այսօրը կուգայ վկայել թէ պարապ վատնուած չէ ո՛չ մեր արիւնը, ո՛չ մեր հիղը, ո՛չ մեր անձնուիրութիւնը։

Այսօրը կուգայ վկայել թէ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը՝ միակը հայ կազմակերպութեանց մէջ, ստեղծելով Թուրքիոյ բոլոր հարատևարուող ու իրաւազուրկ տարրերուն ներկայ գիտակցութիւնը՝ ո՛չ միայն նպատակ պատմական այս վատաւոր դարաշրջանն ցոյցան, այլ և հիմք դրաւ մեծ ուտեղծագործութեամբ յղի ապագայի մը։

Թող ուրեմն անհեատանա՛ն ինքնակալութեան բոլոր վատանուն մնացորդները ժողովուրդներու դիտակցական զարթնումն և եղբայրական դաշնակցութեան առջեւէն։

Թող ուրեմն Արդարութեան, Ազատութեան և Իրաւահաւասարութեան դաղարիարը դրաւ՝ ուելի ու ուելի Թուրքիոյ բոլոր ազգերը։

Թող ուրեմն մեր արիւնն ու արցունքը խեղդէ՛ Բռնատրութիւնը և լայնատարած Երկրին բոլոր անկիւններէն ու միլիոնաւոր չբեռնաքներէն բարձրացող ցնծութեան, ազատութեան և սիրոյ ազաղակները դատապարտութիւնը, դեղերմա՛ն ըլլան սեւ Անցեալին,

Եւ թող Հ. Յ. Դաշնակցութեան՝ Ազատութիւն, Արդարութիւն և Ազգերու Համերաշխութիւն նշանաբանը, նշանաբանն ըլլայ նաև Երկրին բոլոր ազատասէր զաւակներուն, արթնաքամ բոլոր աշխատաւոր ժողովուրդներուն։

Կեցցէ՛ Յեղափոխական Դաշտարը,

Կեցցէ՛ն ազատ ժողովուրդները և ազատ Հայրենիքը,

Կեցցէ՛ Հայ Յեղ. Դաշնակցութիւնը։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆ

Կ. Պոլիս, 3 Օգոստոս 1908

ԱԶԱՏ ԹԱՏՐՈՆ

Վաղը գիշեր, ժամը 2ին Մէօշիւրտարի թատրոնին մէջ վայելուն երեկոյթ մը կը տրուի ի պատիւ տրամաթիք խումբին դերասանները՝ Պ. Եազարզեանի։ Պ. Եռովք Շահէնի պիտի տրուանուի «Դարբիններու գործարանը», Պ. Շահէնի Յովհաննէսեան Նավկլիի «Ամնոր» մենախօսութեամբ հայերէն և Թօգլէն Գասալի «Օտար» գիրքերէն պիտի տրուանուի։ Փափանանի «Թէլիրաժները» պիտի տեսնուի յայտնի ամբողջութեամբ Եռովք Շահէնի և Շահէն Յովհաննէսեան կողմէ։ Աչառ Մատաթեանց թարգմանութեամբ «Քէն»էն մենախօսութիւն մը և Մոսկեան թատերախումբը թարգմանութեամբ զուարճ մը պիտի ներկայացնէ։ Ուրիշ դառ հայերէն և թարգմանութիւն պիտի տրուանուին ծանօթ գրողներու կողմէ։

Գիշերը չափազանց են, Ա. կարգ 10, Բ. կարգ 5 դրուշ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Բերկրութեամբ կ'իմանանք թէ կիրակի օր, Գալատիոյ, Շերիֆեանց ընտանիքին մէջ տեղի ունեցած է մայրաքաղաքիս մանիֆեսթուրայի հանդուսանաւոր վաճառականներէն Դանիել էֆ. Սեպուհեանի կրտսեր որդւոյն՝ Վարդան էֆ. Սեպուհեանի նշանախօսութեան հանդէսը Մէրսին էֆ. Շերիֆեանի աղջկան՝ Օր. Հելինէ Շերիֆեանի հետ, ի ներկայութեան ընտրելաց և հոն բազմութեան։ Փեսացուն՝ Վարդան էֆ. իր գործատուութեամբ և ազդեցութեամբ արդէն իսկ ծանօթ է առեւտրական հրապարակին վրայ, գրաւած բլլալով ամէնուն համակրանքը։ Իսկ Օր. Հելինէ Շերիֆեան, իր հոգեկան չքնաղ ձիրքերուն կը միացնէ սիրաբար բարեկիրթ և զարգացած աղջկան մը և կը խոստանայ երջանիկ միութիւն մը կազմել։

ՄԵՐ ՄԻԱԿ ԾԱՂԻԿԱԹԵՐԸ

ԿԱՂԼՈՒՕՆ

10 ՓԱՐԱ.

Աչքը լոյս Կավլոշի բազմաթիւ ընթերցողներուն. մեր միակ Հայ ծաղրաթերթը տասը փարայի պիտի ծախուի տակէ վերջը։ Թերթին Խմբագրութիւնը խրախուսուած ժողովրդական այն մեծ համակրութենէն, զոր գտաւ սկիզբի օրէն և գոնացում տալու համար իր բազմաթիւ ընթերցողներուն, այսօրուընէ սկսեալ տասը փարայի իջեցուց իր գինը։

10 ՓԱՐԱ ԴԱՂԱՐԾ

ԱԶԳ.— Կը խնդրուի Զալաթիոյ Դպրոցաշէնքի Դասատուներուն, որ յառաջիկայ հինգշաբթի օր օգոստոս 7 ժամը 2ին, (Ք. Թ.) Զալաթիոյ Ս. Լուսաւորչի եկեղեցին ներկայ բլլան անպատճառ, Բերայի մէջ «ԳԵՒԱՆԴ և ԷՆԳԼԻՔ» յանձնաժողովի նպաստ ստանալիք թատերական նուագահանդէսին նախապատրաստական փորձերը կատարելու համար։

Ճ. Գ.— Ամբող ծախքերը պիտի վճարուին։

Ի դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ
Դպրոց-Դասատ.
(Եճիր)

ՄԻԹԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏՐԵՒԻՆ

Վարժարանս 39րդ. տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 1ին ըստ հին տոմարի, երեւաբերի օր։ Լիսեին ծանօթ է որպէս պատուական աղդատոց վարժարանս նպատակը և իր ծրագրին ճշդօրէն դրծադրելու փոյթն ու ջանքը վարչութեան կողմանէ ընտրեալ ձեռնտաս ուսուցչական խումբի մը միջոցաւ, որ կ'ունենայ Հայ. Թուրք. Ֆրանս. Անգլ. Գերման և Իտալ. լեզուները, ինչպէս նաև բնական, իմաստասիրական, հաշուտրական, չափաբերական և այլ գիտութիւններ՝ մեջաւորին պահանջմանց համաձայն։ Վարժարանս ներքին և արտաքին աշակերտաց ամի կարգերու բաժնուած են. բարձրագոյն հինգ կարգերու մէջ դասաւանդութիւնք կը կատարուին լոկ ֆրանսերէն լեզուով, իսկ միացեալներուն մէջ խառն։ Մասնաւոր խնամք կը տարուի նաև գեղարուեստից ճիւղին դծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական և գործիքային երաժշտութեան ու մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճարում չկայ, ի բաց ուսեալ գաշնակի, ջութակի և այլ դասատուպութիւններու։ Մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներ կրնան դիմել ուղղակի Գասդրիւզ (Մասա) վարժարանին Տնօրէնութեան և կամ Բերայի Միսիի. Դպրոցը (Սագրը Ագամ, թիւ. 34) և անիկ ստանալ վարժարանս Յայտգիրը։

Վերատեսուչ
10—1 Հ. ՅԱԿՈԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ ՕՏԷՈՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏ ՆՈՎԷԼԻԻ ԽՈՒՄԲԻՆ
Ի ՄՕՏՈՅ
ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ
"ՕԹԷԼԼՕ,,Ն
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

ՀՅՍՏՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒԼԻԶ, 17 օգոստ.— Հաշուեյարդարումը, այսօր. տասնց գժտարութեան կատարուեցաւ՝ չափազանց «ուէրոս»ներով։ Հրապարակը չատ հանդարտուն է ընդհանուր կերպով։ Ֆրանսական Ռանդէն գինը անփոփոխ է, սակայն օտար արժեթուղթերը չատ բանուած են, մանաւանդ ռուսականները, որոնց հարիւրին հինգ տոկոսը 99.30 փակուեցաւ։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները անկման հակամէտ են։ Օսմ. Միացեալը 93.40 իջաւ։ Ռիօ Թինթօ ուելի ակար է և Պալիա Գաբրասպան անփոփոխ։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քանգրիսներու գիները ակար էին և «առպիդաժ»ի արժեթուղթերուն ալ անփոփոխ։ Ամերիկեան արժեթուղթերուն և հարաւային Ափրիկէի հանքային բամնեթուղթերու գիները հաստատուն են։

ՌԷԳԵՐՊՈՒԿ.— Օսմ. նոր գնացքին թիւրիման փոյտ հոս ժամանելով բանբերութիւն մը դատ։

ԳԱԼԱԹԻԱ.— Այսօր կատարուեցաւ Բրէյի Ֆոնսիէ Էյժիրսիէի վիճակահանութիւնը։ 1886ի պարտատոմսերէն 143,709 թիւը և 1903ի պարտատոմսերէն 683,595 թիւը 50,000ական ֆր. շահեցան։

ԼՕՆՏՈՆ.— Ո Եղուիկնարդ Կազեդ կ'բակ թէ Պ. Լոյտ Ճորճ բանակցութիւն կը կատարէ Գիւմանիոյ ծովային նախարարին հետ՝ սպառազինութեանց առնամանգիսմը ձեռք բերելու համար։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Ամրիս չոգեկառքին մէջ հրդեհ ծագելով խուճապ տեղի ունեցաւ։ Վեց հոգի խեղդուեցան։

ԱՖԻՆԱԳ.—Մանասրբէն կը հեռագրեն թէ օսմ. յանձնաժողովը Մորիսոնի գիւղը դացեր են Պուլկարիան կողմէ Յոյներու վերադրուած բանական արարքներու մասին քննութիւն կատարելու համար։ Յանձնաժողովը մանրամասն քննութիւն կատարելէ ետքը, համոզում գոյացուց թէ պուլկարական բաղձները անհիմն են. նաև հաստատեց թէ պուլկար թուիչներ կարծեցեալ թաղապատիրական արարքներ թիւնեներէն ի վեր, Պուլկարիա խուզ մը մը, Նիքոյս պիտին հրամանատարութեանը տակ, յանձնական գիւղերը երթալով, պարտաւորեր է զանազան թաղալ Ցէյնէլի Պատրիարքարանին իրատատութիւնը։ Այդ խումբը Պրոդ գիւղին մէջ ներքնապուներ է, այն մէջ ոչինչ երբ ոստիկան-զինուորներու պիտը և քննիչ յանձնաժողովը կը ժամանէին։ Խումբին պետերէն մէկին վրայէն գտնուեր է պուլկարական քարիզէին մէկ նամակը, հրամաններ տալով անոր Յոյներուն դէմ գործելու համար։ Խումբին անդամները հոգոցութեամբ իրենց գիւղերը տարուեր են, իսկ Նիքոյս Մանոպոլը ազատ մնաց։ Ոստիկանները հոս ժամանելով բանբերութիւն մը դատ։

ԳՈՒՄԷՒԼԻ.— Այսօր կատարուեցաւ Բրէյի Ֆոնսիէ Էյժիրսիէի վիճակահանութիւնը։ 1886ի պարտատոմսերէն 143,709 թիւը և 1903ի պարտատոմսերէն 683,595 թիւը 50,000ական ֆր. շահեցան։

ԼՕՆՏՈՆ.— Ո Եղուիկնարդ Կազեդ կ'բակ թէ Պ. Լոյտ Ճորճ բանակցութիւն կը կատարէ Գիւմանիոյ ծովային նախարարին հետ՝ սպառազինութեանց առնամանգիսմը ձեռք բերելու համար։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Ամրիս չոգեկառքին մէջ հրդեհ ծագելով խուճապ տեղի ունեցաւ։ Վեց հոգի խեղդուեցան։

ԱՖԻՆԱԳ.—Մանասրբէն կը հեռագրեն թէ օսմ. յանձնաժողովը Մորիսոնի գիւղը դացեր են Պուլկարիան կողմէ Յոյներու վերադրուած բանական արարքներու մասին քննութիւն կատարելու համար։ Յանձնաժողովը մանրամասն քննութիւն կատարելէ ետքը, համոզում գոյացուց թէ պուլկարական բաղձները անհիմն են. նաև հաստատեց թէ պուլկար թուիչներ կարծեցեալ թաղապատիրական արարքներ թիւնեներէն ի վեր, Պուլկարիա խուզ մը մը, Նիքոյս պիտին հրամանատարութեանը տակ, յանձնական գիւղերը երթալով, պարտաւորեր է զանազան թաղալ Ցէյնէլի Պատրիարքարանին իրատատութիւնը։ Այդ խումբը Պրոդ գիւղին մէջ ներքնապուներ է, այն մէջ ոչինչ երբ ոստիկան-զինուորներու պիտը և քննիչ յանձնաժողովը կը ժամանէին։ Խումբին պետերէն մէկին վրայէն գտնուեր է պուլկարական քարիզէին մէկ նամակը, հրամաններ տալով անոր Յոյներուն դէմ գործելու համար։ Խումբին անդամները հոգոցութեամբ իրենց գիւղերը տարուեր են, իսկ Նիքոյս Մանոպոլը ազատ մնաց։ Ոստիկանները հոս ժամանելով բանբերութիւն մը դատ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օրան		51 -
Երկրորդ »	»	49 -50
Խառն	»	48 -
Զաւտարլը	»	46 -47
Կարմիր առաջին	»	49 -
» միջին	»	47 -48
» խառն	»	46 -
ԱԼԻՒՐ		Դրշ.
Տեղական գրամա Ա. Պարկ		101 -
» » Բ. »		99 -

Այսօր × վակոն Անատոլիի և 10 վակոն Բալքանի ցորեն ժամանեց։

ԵՂԻՊՏԱՑՈՐԵՆ		
Շրջ-կոնեռներ համար հոս չգտնուելի		Փարա
Գենուա յանձնելի		×
Տեղական սպառման համար		39
ԹԷՖ		
Օրուն 21 փարա		
ԻԱՐԻ		
Դանուբ	քիլէն	15 -15½
Բուտէլի և Մէրսին		14¼-14½

KODAK

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐ
ԳԱԼԱԳԱՇԵՆԳԱԲԱՐ
ՌՈՒԲԻՆ, ՄՈՒՆ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 398 ԵՒ 474

Այն վաճառատան մէջ ևս ծախուին լուսանկարչութեան վերաբերեալ գործիքներ, պիտոյք և դեղեր և էսպիմսն անուն համբաւաւոր գործարանին fosmներն ու Ֆիլմերը, որոնք թէ՛ լուսանկարիչներու և թէ ամաթիւրներու համար անհրաժեշտ են, Գ. ուառներէն եղած լանձնարարութիւններն ալ փութով կը կատարուին։ 50 - 21

ԹԷՆ ԱՇԻՒՆԵՐՈՒ, ԹԷ՛Ս ԿԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԹԷ ՏՂՈՅ ՇԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒՆ ՄԵԾ ՄԹԵՐԸ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

ՄԱՅԷՐԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
ԴԱԼԱԹԻԱ
ԵՒ 24—28
ՊՈՒԼԻՍ

ԻԼԱՒԱԳՈՅՆ
ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ,
ԱՐԱՆՑ
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ
ՏՂՈՅ ՀԱՄԱՐ
ԿԸ
ԳՏՆՈՒԻՆ

ԹԻՐԻՆՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
50—39 ԴԱԼԱԹԻԱ

ԹԱՍԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ի ՆՊԱՍ՝ "ՆԻԱԶԻ,,Ի ԵՒ "ԷՆՎԷՐ,,Ի

Կայս. ցամաքային ճարտարագիտական և Երկրաչափական վարժարանի աշակերտներէն ոմանք և Խապիլդէի Հայ երիտասարդներ, հայրենասէր Սուլթէն պէյի նախաձեռնութեամբ խումբ մը կազմած են, թատերական ներկայացում մը սարքելու և անոր արդիւնքով Խասգիւղի ամէն ազգի բնակիչները Նիազի և Էնվէր յաղթանաւերու չնորհեան մասնակից ընելու համար։ Ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոսի վերջերը Գալֆեան Որբանոցի ընդարձակ պարտէզին մէջ, զոր խումբին տրամադրութեանը տակ դրած է Որբանոցի Խնամակալութիւնը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱՅԻՈՒՄ

Ա. ԶԳԴ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Բանտարկեալներուն և աքսորեալ արձակուածներ երբ կը ներկայանան Պատրիարքարան նպաստ խնդրելու, անշրաժեշտ է որ ի ձեռին ունենան՝ եթէ Պոլսեցի են՝ թաղին Թաղ. Խորհրդոյ վկայագիրը. եթէ գաւառացի՝ իրենց հայրենակիցներէն վկայական։

Դարձեալ, եթէ պանդուխտներ որ և է թաղի եկեղեցւոյ կը դիմեն, Թաղ. Խորհուրդը ամէն ջանք և հոգ չդնման պատասխանելու, ջանան որ տեղւոյն պատասխանն և ոչ թէ Պատրիարքարան դիմողներ չառ ու չառ են։ (Կնիք)

ՀՕԳԵ ԱՌՕՒՏՐԱՆԱՆ պաշտօնէութեան Ամսոյս, կիրակի օր, գումարուեցաւ Կեդր. վարժարանի ամիսիմաստրանին մէջ, չատ մը հայ առեւտրական պաշտօնեաներու ներկայութեամբ։ Կարծիքներու փոխանակութենէն յետոյ խնդիրը դարձաւ բանին վրայ թէ՝ հարկ է հայ պաշտօնէութեան անջատ ակումբ մը կազմել թէ ոչ միանալու է նոյն նպատակով կազմուած միջազգային Ակումբին։ Ոմանք անջատումի կողմը բռնեցին, իսկ ուրիշներ՝ միացմամբ։ Յարմար դատուեցաւ հին և փորձառու պաշտօնեաներէ յանձնաժողով մը կազմել և խորհրդակցութիւն կատարելով նպատակայարմար որոշում մը տալ։ Յանձնաժողովի անդամներուն դիմում պիտի ըլլայ յառաջիկայ կիրակի մայիս 8ին դարձեալ գումարուելու համար Կեդր.ի ամիսիմաստրանին մէջ։

ԿԱԼՈՒԱՆՑ ՄԷՋ ՕՐ ԵՏ Կ'ԱՌՆՈՒԻ. — Լոմին անուն գեղեցիկ մարդ մը երեք տարի առաջ յաջտուած էր Գումգապուի Դրսի եկեղեցապատկան մէկ գեհենը, որ դատ տակ էր առնէ մը ի վեր։ Կարգ մը թաղեցիներ, երկիւղածներ Խորհուրդին դիմում ընելով, պահանջեցին որ Լոմին զատակը կանչուի և հարցուի թէ կ'ուզէ՞ հօրը անիրաւութիւնը կրուած կամ ոչ։ Հօրը անիրաւութիւնը զատակ կրուած ևս դարձրնել, քանի որ Լոմին մեռած է։ Այս վերջնոյն զատակը, Ալի, հարազատ նոմանութիւնը իր հօր, թէև սկզբան խոստացաւ քակել դատարանը, բայց երբ Թաղ. Խորհուրդին անդամները և Թաղեցիներ մտան այդ գեհենէն ներս, Ալի սկսաւ փուճ առարկութիւններ ընել, ժամանակ շահելու համար։ Ասոր վրայ՝ թաղեցիք ուզեցին համոզել Ալին, որ եթէ կենայ այդ անիրաւութիւնը գործելէ, բայց ի զուր։ Թաղեցիք՝ ճարահատ՝ որմտակին փախթուեցան և իսկոյն վար ասին գան, եկեղեցիին արդար իրաւունքը վերահաստատելով։

ԼԱՍՊԻԿԻ. Նախկին «Ընթերցասիրաց Ընկերութիւն»ը, առջինէն ուելի՛ ընդարձակ ծրագիրով մը վերակազմելու համար լուրջ ջանքեր կ'ըլլան թաղին յառաջդիմասէր երիտասարդութեան կողմէ։ Ընկերութեան վերջնական կազմակերպութեան ու պայմաններու մասին խորհրդակցելու և կարծիքներ փոխանակելու համար բոլոր կրթասէր թաղեցիները կը հրաւիրուին առաջիկայ կիրակի, 10 օգոստոս, եկեղեցիին աւարտումէն ետքը համախմբուիլ Ներսէսեան վարժարանի սրահին մէջ։

ԵՐԳՆԱԿՈՒՆ ԵՒ ԿԵՍԱՐԻՈՒՆԻ. Պատրիարքարան ուղղուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ բոլոր քաղաքական յանցաւորները ազատ արձակուած են։ Սինօպի հայ աքսորեալներն ալ քանի մը օր առաջ ազատ արձակուած են։

ՍԷՒԻՍՏԱՐԻ հայ երիտասարդութիւնը որոշած է մասնաւոր շոգենաւ մը ղրկել, դիմաւորելու համար Տ. Մատթէոս արքեպ. Իզմիրլեանը, որ երեքշաբթի եղած է եկեղեցիին թաղին եկեղեցիին։

ՍՏԱՅՍՆԳԷ Սանասարեան վարժարանի Յայտագիրը (1908-1909), որ ընդարձակ տեղեկութիւններ կուտայ այ

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԻ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ 250,000,000 ֆրանկ դրամագլուխով

ԿԵՆՏՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Գալաթա, Եվնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Ինրա, Նիտակ համարներ 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԼԷԻ ՄԷՋ

ԳՐԱՍԵՆԱՏԵՐԸ

Առալիա, Առանա, Այտրն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Իսիրնէ, Էնկիւրի, Պազարա, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գաթէմաղի, Գավալա, Տէպէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Յոռմսկոս, Գանիա, Հասնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միսիրլի, Մանաթիր, Նիքոսիա, Ուշագ, Բար-Սահա, Սելանիկ, Սամսուն, Սրվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւտ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (մուլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը գեղչէ։ Թաքիայ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիայ եւ արտասահմանի մէջ կազմակերպեալ եւ փոխանակագիրներ կը գտնէ, ազգային տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իր առնդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահեն Զէյթուն արիղամարերու մէջ հատատուած մանուտրակէ շինուած եղէզներու մէջ (պիհնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կրնան ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ եկած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գնէ, առանց միջնորդէքի, առնդ եղած արժեթուղթերուն կտրօնները, կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գտնուելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդէքը մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագիրին համաձայն։ Անոր արդի հաշուոյն կ'անցուի պայմանաժամի եւ գանձումի օրուան փոխանակագիրով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ առնդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իր առնդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ։ Լոնտոն ու Բարլէ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Ազէքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թաքէկիներուն մօտ՝ Աթէնք, Գերլին, Պրիւսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արգիւնքը ուանդաստատուն արամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշուոյն անցուած, կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանձնարարները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանձուած տեղերէն առանձ կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրատարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան արամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կազմը արժեթուղթեր, ինչպէս Բումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէպի Ֆոնտիի Սուլթանատի ազդ. Պանքային պարտատոմսերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանցում, կտրօնները նորոգում, եւայլն, մասնաւոր ապահովագրութեան համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և չատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը գնէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու. կտրօններ։ Իր անտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտատոմսերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Բիրոր նաահանդաբին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հատուցած է Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանիմէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելի առած եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան ծախը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուղղին։ 50—29

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ
ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուրս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամէն ամոնճ որ գործածած են այս կաթը՝ կ'բնդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒՐՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՆ. ՕԳՏԱԿԱՐ
50—15

PHŒNIX ASSURANCE LD. C°

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ
ԿԱ. ԴԱՐՁԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւնն մին է, ծանօթ իր պատասխանատուութեամբ եւ վաստուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն առարկայ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նճանաթանն եղան է
ՈՒԴՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ
Ցարդ վճարուած է տարեկ. քան 27000000 անգլիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց
Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիրալիս խան, Պանք Օսմանի մօտ,
Գալաթիա։

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
Յովսեփ խան ՇԻՎԱՆ ԹԷՐԷԶԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սեպտ. 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթա, Նազլը խան, Հէզարֆէն գաղղ, թիւ 14. Գաւառներու վճառուածոց դիմում, կամ հեռագիր հասցէներուն փոխարէն։

Գալիա, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի ճամիի հրապարակ։
Գալիա, Մ. Ի. Սաաոք, Շէյխ Իլ Իսլամ խան, Գալեէ Գարու թիւ 10։
Գալիա, Ապարի պէյ եւ Ընկ. Վէրնէ Էֆենտիներ գաղղ։
Գալիա, Գ. Մ. Ամելոդիս, Իմին-Իսնիւ, Գալէյ Գարու, Իզմիր գաղղ։
Գաւաքիա, Ալէքսանդր Անտրեասիան չուխայի հրապարակ։
Գաւաքիա, Մ. Ա. Ենդրիա, Մոսա Հասանէի։

Գէօրիւքէրէ, Մ. Ա. Ցէմարքի։
Բէրա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Գաղղ։
Շիրլի, Մ. Է. Ռասի, Գէօրիւքէրէ Խասէի, թիւ 137։
Զալաթիա, Մ. Ա. Բիրքանդ, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Գաղղ, Բէյօղլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիաս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանո, Բէյլէնեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՀՄ.— Թէմպէլիի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներէն կը ծանուցուի թէ 1908 օգոստոս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին սաստող թիւ. 31 կտրօնին և յետոյ 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամրոի չանած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին։ Այդ կտրօններուն և արժեթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան պարտրօներ, տերերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր չորքերորդութեան 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Կեդր. մասուսը, Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս, 1/14 օգոստոս 10—10

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՀԱՍ.

Ն. ԲԱՔԷ ՍՈՒՐՆԱԿ

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ

Օգոստ. 18ին, Ժօնիք, Մարսիլիայէն
Օգոստ. 25ին, Ֆէլիսի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 12ին, Իմիրէդի, Մարսիլիա
Օգոստ. 19ին, Ժօնիք, Անան. եգիպտ. Պաթում և Նովորոսիսք
Օգոստ. 26ին, Ֆրիսի, Մարսիլիա։

Ս. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Ս. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր.։ (Տիրի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփխանէ, քարափին վրայ։
15 50—29 Թ. ՌԻԳՈՒԼ

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեղի	Նայդոզրիս
Մինիս	Էմէյսիս
Բաֆսիս	Պուզիրիս
Թէյլոր	Մօտրիս
Նարպօն	Ֆայէի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին զարգի շոգենաւերը չատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ալեկոծութեամբ կը լաւագոյնեն եւ էին ճամբորդներու համար ապահովի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ առանձնակ թատով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սենեակներ չունին։ զարգին

Ս. Պոլսէ Լիվերպուլ՝ Ս. Գարդի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վարձատուներէն որ փոխադրութեան իրենց Ղալաթիոյ մասնաճիւղը հասնելու համար իրենց հրամանագիրը առն չգնեն։ Ժամանակն մէջ 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Լիւրսայի նաւամատոյցներ առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Հ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ռաֆիկ խան Պոնչէ գրասս, Գալաթա
ՀԼՕՍ ՄՕՍ Ընկ.
50 25 31 Ժէմս Ուդրիջ. Լիվերպուլ։

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,
Նաւարարաց երթեւեկութիւններ
Օգոստոս

Դշ. 6/19 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսուն, Օրաս., Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 6/19 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 7/20 Իզմիր, Պիրէան և Աղէքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 7/20 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 7/21 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 8/22 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 8/22 Տարանտէլ, Միսիլլի, Իզմիր, Պէյրութ, Հայֆա, Յաֆա, Բոսպոր և Աղէքսանդրիա. ժամ 4

50 30

Khedivial Mail Line
(Քէդիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերք.

Նաբարական ամենեն արագ երթեւեկ Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ.

Բրենս Ապպաս չոգենաւը, նաւապետ Ուիլիամս, կրրակէ, 16 օգոստոս 1908 (Հ. Ե.) կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ թարգ երեքշաբթի 18 օգոստոս 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէ առաջ, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Փիրէան։

ՍՈՒԻԷՅՈՑ ԳԻԾ

Մենզալեի չոգենաւը, նաւապետ Տամիր, օգոստ. 15ին կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիբոլը, Տարանտէլ, Միսիլլի Իզմիր, Սալոնիկ, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Յաֆա, Բոսպոր-Սաֆա և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա. գրասենեակ մը, Մէյմանթիլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գալիա, Հայրիան Սալիհ խան։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

COMPAGNIE RUSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեդերսպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատասխանատուութիւն, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	162,600,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	460,946,000 »
1906 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրին ու ապրան	75,130,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղարեան խան Վօյվոտա Ղալաթիա։
Գալաթայ գործակալութեան, Տիլսիզլաէ խան Ալբր Էֆէնտի ճամբէսի, թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—35

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՎԵՑՍԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ԲԱՇՈՒԱԾ ՕԳՈՍՏՈՍ 21Ն ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

2 օսմ. ոսկի շահող 3150 թիւեր

161	70	31091	100	63411	20	105101	10	132311	20	178001	10	214321	30
311	20	31991	2000	63581	90	106271	80	133411	20	181191	200	214631	40
431	40	35671	80	64581	90	106551	60	133841	50	181511	20	216431	40
1071	80	36311	20	65091	100	107421	30	135041	50	182061	70	218591	600
1571	80	36361	70	65811	20	108171	80	135731	40	182321	30	219361	70
3091	100	36661	70	66551	60	108341	50	135921	30	182731	40	219661	70
4301	10	36911	20	67271	80	108541	50	138981	90	183711	20	219971	80
4581	90	37641	50	67951	60	108571	80	140351	60	184031	40	220471	80
5681	90	37931	40	68351	60	108591	600	141491	500	184361	70	221071	80
5901	10	38211	20	69191	200	108741	50	141971	80	184791	800	222011	20
6191	200	38301	10	69311	20	109721	30	142221	30	187341	50	224211	20
7121	30	38671	80	70661	70	110331	40	143621	30	188031	40	225091	100
7681	90	39511	20	74061	70	110721	30	145091	100	188331	40	225571	80
7811	20	39841	50	74081	90	111361	70	145371	80	190871	80	225731	40
8731	40	41031	40	74321	30	111551	60	146161	70	191681	90	225851	60
9471	80	41941	50	75541	50	112401	10	146981	90	193021	30	226181	90
10611	20	42501	10	76071	80	114841	50	147221	30	193511	20	226421	30
10771	80	43031	40	76161	70	115181	90	148621	30	194141	50	226741	50
12381	90	43191	200	76471	80	115221	30	149661	70	194341	50	226941	50
13301	10	44761	70	77261	70	116171	80	151121	30	194681	90	227901	10
13541	400	44851	60	77991	8000	117861	70	151511	20	195021	30	229651	60
13391	50	46851	60	78371	80	118091	100	151961	70	195571	80	231161	70
14571	80	46921	30	78511	20	118121	30	153441	50	196181	90	231461	70
15621	30	47111	20	78801	10	118191	200	153451	60	196351	60	231751	60
15801	10	47191	800	78881	90	118261	70	156401	10	196401	10	232741	50
16611	20	48551	60	81331	40	118401	10	156621	30	197161	70	233981	90
17521	30	49461	70	81751	60	118461	70	156741	50	197711	20	234291	300
17611	20	49901	10	81941	50	119011	20	157181	90	198001	10	235531	40
18421	30	50221	30	82411	20	119861	70	157361	70	200131	40	237231	40
18611	20	50461	70	83461	70	120631	40	157391	400	200871	80	237451	60
19231	40	51951	60	84161	70	121581	90	158241	50	201391	400	238311	20
21631	40	52151	60	86241	50	121681	90	158251	60	201941	50	238361	70
22211	20	53651	60	86371	80	123461	70	159761	70	202191	200	239871	80
22401	10	53661	70	86971	80	124021	30	160131	40	202301	10	240441	50
22901	10	54621	30	87271	80	124441	50	160431	40	202991	3000	240471	80
23181	90	54901	10	87621	30	124991	5000	164021	30	203791	800	240881	90
23241	50	56161	70	90631	40	125951	60	164201	10	204931	40	240931	40
25631	40	57011	20	91011	20	126201	10	166751	60	205091	100	241441	50
26761	70	57161	70	93871	80	127461	70	168111	20	205621	30	241521	30
26901	10	57171	80	94841	50	127511	20	168171	80	205641	50	241831	40
26971	80	57941	50	95931	40	128181	90	168501	10	205891	900	241861	70
27121	30	58831	40	96541	50	128451	60	168761	70	206231	40	242161	70
27151	60	59641	50	97681	90	128531	40	173411	20	206371	80	243031	40
27171	80	59651	60	99171	80	128601	10	173461	70	208861	70	244311	20
27601	10	61001	10	100911	20	130101	10	174961	70	209031	40	245171	80
28311	20	61091	100	101051	60	130161	70	175231	40	209921	30	247761	70
28391	400	61661	70	101091	100	130811	20	175531	40	211281	90	247921	30
28801	10	62411	20	102081	90	131241	50	176111	20	211811	20	248221	30
29201	10	62441	50	102511	20	131811	20	177081	90	212401	10	248491	500
31021	30	63171	80	102781	90	132261	70	177151	60	213571	80	248641	50

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Յ. Գ. ՄՐՄԸՐԵԱՆԻ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

Տասնեւիններորդ Դար եւ Ցոմիանցիս Պուլսացի Տերոյենց. — Բանաբերական, ժամանակագրական ու կենսագրական հատուածներ մը՝ 19րդ դարու ժամանակագրութեանց. կ-ուրուր մանաւանդ բարոյական ու կրօնական յինիչ հաւատքը ու թելադրութեամբ. գին 12½ դրուշ։

Սասունի Հին Դեմքերու. — Տասնեակ մը հին նշանաւոր դէմքերու պատկերացում վաւերական տեսութեամբ և տխարհաբար կուռ ոճով, որ և կրնայ իրրեւ ալբարհաբար դասագիրք ծառայել դպրոցաց. գին 5 դրուշ։

Հին Օրեր եւ Պուլս խաչատուր Մի ռահաեան. — Ե. Գ. Մխիթարեան նշանաւոր փիլիսոփային կենսագրութիւնը հանդերձ ժամանակակից դէպքերով, որ ունի բանաստեղծական կարեւոր արժէք. գին 7½ դրուշ։

Կը գտնուին Պոլիսի բոլոր գրավաճառներուն, Բերա՝ Վայսի խանում և հեղինակին քով. 30 հատէ աւելի թնդրողներու համար 30 % զեղչ կ'ըլլայ. դիմել հեղինակին հասցէին Գրլլ Խան գրասենեակ, կ. Պոլիս, Զաքմաքճիլար։ 20-20

ԿԵՂԴ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՂԼԷՆ, ԱՅՆԹԱՊ

Գողլէնիս Լիգ. տարին կը սկսի Սեպտ. 9, 1908 (Ն. Տ.)։ Կ'ակնկալուի թէ նոր ենթադրանը և նոր բնակատարանը գործածուելու պատրաստ պիտի ըլլան այս տարի։ Ուսանողութեան տարեթիւը, 2 Օսմ. ոսկի, Նախապատրաստականին և 3 Օսմ. ոսկի Գողէնին համար, և 8 Օսմ. ոսկի դիւերթիներու ծախքերուն համար։ Ուսանողութեան թոշակին ամբողջ և դիւերթիներուն թոշակին կէսը կը պահանջուի Սեպտ-ին գրէթ մանալուն առնելը և դիւերթիներուն թոշակին մնացածը Յունուարին։ Բոլոր նոր ուսանողները կ'ընդունուին քննութեամբ, եթէ հարուակին համար մուտքը կարգադրութիւն չըլլայ։ Մուտքի քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ Սեպ. 2-8 քան հետագայ ցուցակին։

Դշ. Սեպ. 2, ժմ. 8 (Ը. Ե.) Թուրքերէն (բոլոր կարգերուն)։ Եշ. Սեպ. 3, ժմ. 8 Հայերէն, Արաբերէն (բոլոր կարգերուն)։ Ուր. Սեպ. 4, ժմ. 8 Անգլերէն (բոլոր կարգերուն)։ Շբ. Սեպ. 5, ժմ. 8 Հին Կտակարան և Բրիտասի կեանքը։ ժմ. 1.30 Պատմութիւն Թուրքերոյ։ Բշ. Սեպ. 7. 8 Մուտ և Է. կարգի Աշխարհագրութիւն։ ժմ. 3.30 Պատմութիւն Հայոց։ Դշ. Սեպ. 8, ժմ 8 Մուտ և Զ. կարգի Թուաբանութիւն։ ժմ. 10 Յատակագիծ Պատմութեան (Է. կարգ)։ ժմ. 1.30 Է. և Ե. կարգ Ալգեբրա։

Այն ուսանողները որոնք գերակայ չեն գրանուիր որոշուած ժամանակը իրենց մուտքի քննութիւններուն համար, պարտին վճարել մէկ մէջիա, ուրիշ օր մը կատարելու համար քննութիւնը։ Փոխարերի է որ, որչափ կարելի է, բոլոր ուսանողները վճարեն իրենց պարագաները և ընդունին իրենց կարգի տոմսակները և դիրքերը Սեպտ. 9էն առաջ։ Գողէնին գրասենեակը բաց պիտի ըլլայ այս նպատակու Սեպ. 5, 7 և 8։

Նախապատրաստ Սմերիկայ բարակուութեան առնն բոլոր խնդիրները, առաջարկութիւնները և ուրիշ թղթակցութիւնները պարտին ուղղուիլ առ Տնօրէնն, Վեր. Ֆ. Ֆ. Կուռակէ, Ամիթաստ։ 6—3

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Նաւեր	Թոն	Նաւեր	Թոն	Նաւեր	Թոն	Նաւեր	Թոն	Նաւեր	Թոն
Ալպաս	1069	Տիս	1311	Հիսարլը	1531	Մարսէլլ	3709	Սարֆ	1119
Ալէքթ	3607	Տամէնս	938	Հիսարս	3720	Մարգաս	3557	Տիրիս	1755
Անէլլ	1541	Ֆարս	2303	Հարթիս	1600	Մէլ	1057	Միլվիս	119[illegible]
Աթիսաք	2377	Ֆրանս	1713	Հումպէրտ	595	Մանդէլլա		Նորէս	120[illegible]
Գասանս	1322	Ֆիլանս	504	Իսֆա	2654	Սուրիա	3419	Թասոս	1323
Գարտոնիա	1961	Ինգլ	3464	Իսանս	5540	Նէլս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիֆիսլ	448	Կրոսլաս	1520	Հիլնս	1080	Օսմա	4100	Քարթ	3337
Գէլս	1371	Կրանտ	1841	Գիլէս	1053	Պաթարա	4086	Թալէս	1470
Գասլիան	1887	Ֆիրս	954	Գուլֆնս	2307	Օրլանս	1535	Սարպէս	342
Գարէ	1344	Ֆիլիպանա	1828	Գանս	1700	Պալէրմ	1317	Վասս	1914
Գասս	1094	Ֆլորինդա	948	Լէս	1058	Բաս	510	Վալ	1339
Ջիֆսկ	2759	Ֆրանսիս	1582	Լիբերթի	1272	Բիրլիս	3339	Վիլիամսն	289
Մասէլիա	1681	Հալիֆս	3060	Լիվարս	1643	Բրիսլոս	1552	Տէլա	1350
Գարտոնա	1385	Հիսանս	1148	Լանսնս	3191	Բալս	1813	Ֆէս	1200
Գանս	2905	Նոսա	191	Մարս	734	Բանէս	1789	Բաս	
Դարս	891	Հրանս	1895	Մարսնս	1273	Սարգաս	137	Մալտ	

Ընդհանուր վճառագրով Հալէն հոս նաւարկ եղ.

Թսֆիս չոգենաւը, նաւապետ Ֆարն։
Այնֆրս